Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

1. Գործունեության բնույթը և ընդհանուր տեղեկություններ

«ԻՆԳՈ ԱՐՄԵՆԻԱ» Ապահովագրական ՓԲԸ (այսուհետ` Ընկերություն) հիմնադրվել է 1997թ. սեպտեմբերի 2-ին «էֆես» ԱՓԲԸ անվանմամբ և հանդիսանում է փակ բաժնետիրական ապահովագրական ընկերություն` գործելով Հայաստանի Հանրապետության (այսուհետ` ՀՀ) օրենսդրության շրջանակներում: Ընկերությունը գրանցվել է 02.09.1997թ. ՀՀ կենտրոնական բանկի (այսուհետ` ՀՀ ԿԲ) կողմից N0014 արտոնագրային համարով: 2003թ. դեկտեմբերին Ընկերությունը վերանվանվել է «ԻՆԳՈ ԱՐՄԵՆԻԱ» ԱՓԲԸ: 28.03.2008թ. Ընկերությունը վերալիցենզավորվել է N0005 արտոնագրային համարով:

Ընկերությունը զբաղվում է ընդհանուր ապահովագրական գործունեությամբ Հայաստանի Հանրապետության տարածքում: Ընկերության կողմից կնքվող ապահովագրական պայմանագրերի հիմնական տեսակներն են` դժբախտ պատահարներից, առողջության, ցամաքային տրանսպորտի, փոխադրվող գույքի, հրդեհից և բնական աղետներից, ցամաքային ավտոտրանսպորտային միջոցների օգտագործումից բխող պատասխանատվության, ֆինանսական վնասների, ընդանուր պատասխանատվության, արտասահման մեկնողներին աջակցության ապահովագրությունը: Բացի այդ Ընկերությունը իրականացնում է օդանավերի և ջրային փոխադրամիջոցների, ինչպես նաև դրանց օգտագործումից բխող պատասխանատվության ապահովագրություն: 2010թ.-ից Ընկերությունը հանդիսանում է Ավտոտրանսպորտային միջոցների օգտագործումից բխող պատասխանատվության պարտադիր ապահովագրություն իրականացնող բյուրոյի անդամ և 2010թ. հոկտեմբերից կնքում է ԱՊՊԱ պայմանագրեր:

Ընկերության գլխավոր գրասենյակը գտնվում է Երևանում: Ընկերության 6 մասնաճյուղերը և 19 ներկայացուցչությունները գտնվում են Երևանում և ՀՀ մարզերում: Ընկերության իրավաբանական հասցեն է` 0010, ՀՀ, ք. Երևան, Հանրապետության 51,53 տարածք 47,48,50:

2. Գործարար միջավայր

Հայաստանում շարունակական բնույթ են կրում իրականացվող քաղաքական և տնտեսական փոփոխությունները: Որպես զարգացող շուկա, Հայաստանում բացակայում են կատարյալ գործարար միջավայր և համապատասխան ենթակառուցվածքներ, որոնք սովորաբար գոյություն ունեն ազատ շուկայական տնտեսություն ունեցող երկրներում: Բացի դրանից, տնտեսական պայմանները շարունակում են սահմանափակել գործառնությունների ծավալները ֆինանսական շուկաներում, և ֆինանսական գործիքների իրական արժեքները կարող են չհամապատասխանել իրականացրած գործարքներին: Հետագա տնտեսական զարգացման հիմնական խոչընդոտը տնտեսական և ինստիտուցիոնալ զարգացման ցածր մակարդակն է` զուգակցված տարածաշրջանային անկայունությամբ, կենտրոնացված տնտեսական հենքով:

Ընկերության ղեկավարությունը գտնում է, որ ընթացիկ պայմաններում իրականացվում են համապատասխան միջոցառումներ Ընկերության տնտեսական կայունությունն ապահովելու նպատակով:

3. Հաշվետվությունների պատրաստման հիմունքները

3.1. Համապատասխանությունը

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են համաձայն Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ), որոնք հաստատվել են Հաշվապահական Հաշվառման Միջազգային Ստանդարտների Խորհրդի (ՀՀՄՍԽ) կողմից և Մեկնաբանությունների` հաստատված Ֆինանսական Հաշվետվությունների Մեկնաբանությունների Միջազգային Կոմիտեի կողմից (ՖՀՄՄԿ):

3.2. Չափման հիմունքները

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են իրական արժեքի սկզբունքի հիման վրա ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող` իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվների ու պարտավորությունների, ինչպես նաև վաճառքի համար մատչելի ակտիվների համար, բացառությամբ այն ակտիվների, որոնց իրական արժեքը հնարավոր չէ որոշել: Այլ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները, ինչպես նաև ոչ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները հաշվառվում են ամորտիզացված կամ պատմական արժեքով, բացառությամբ հողի և շինությունների, որոնք ներկայացվում են վերագնահատված գումարով:

3.3. Գործառնական և ներկայացման արժույթ

Ընկերության գործառնական արժույթը դա այն հիմնական տնտեսական միջավայրի արժույթն է, որտեղ գործում է Ընկերությունը: Ընկերության գործառնական և ներկայացման արժույթ է հանդիսանում Հայաստանի Հանրապետության դրամը (այսուհետ` ՀՀ դրամ), քանի որ այս արժույթն է լավագույն կերպով արտացոլում ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած իրադարձությունների և Ընկերության գործարքների տնտեսական բովանդակությունը: Ընկերությունը պատրաստում է իր հաշվետվությունները ՀՀ գործող օրենսդրության և հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտների պահանջներին համապատասխան: Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները հիմնված են Ընկերության հաշվառման գրանցումների վրա, որոնք ճշգրտվել և վերադասակարգվել են ՖՀՄՍ-ին համապատասխանեցնելու նպատակով: Ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացված են ՀՀ դրամով` հազարների ճշտությամբ: ՀՀ սահմաններից դուրս դրամը ազատ փոխարկելի չէ:

3.4. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության և ներկայացման փոփոխություններ

Ընթացիկ տարում Ընկերությունը առաջին անգամ կիրառել է որոշ ստանդարտներ և փոփոխություններ, որոնք կիրառելի են 2015թ. հունվարի 1-ից կամ դրանից հետո սկսվող ժամանակաշրջանների համար: Ընկերությունը ավելի վաղ չէր ընդունել որևէ այլ ստանդարտ, մեկնաբանություն կամ փոփոխություն, որն ուժի մեջ էր մտել, բայց դեռ չէր կիրառվել: Չնայած ներքոհիշյալ ստանդարտներն ու փոփոխությունները առաջին անգամ կիրառվել են 2015թ-ին ` դրանք որևէ էական ազդեցություն չունեն Ընկերության տարեկան համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

- *Սահմանված հատուցումների պլաններ` աշխատակիցների վճարներ (ՀՀՄՍ 19 փոփոխություններ)*
- *Բացահայտման նախաձեռնություն (ՀՀՄՍ 1 փոփոխություններ)*
- *Մաշվածության և ամորտիզացիայի ընդունելի մեթոդների պարզաբանում (ՀՀՄՍ 38 և ՀՀՄՍ 16 փոփոխություններ)*

- *Համատեղ գործողություններում շահերի ձեռքբերման հաշվառում» (ՀՀՄՍ 1 փոփոխություններ)*
- *Առանձին ֆինանսական հաշվետվություններում սեփական կապիտալի մեթոդը (ՀՀՄՍ 27 փոփոխություններ)*
- *ՖՀՄՍ 14 հաշիվների կանոնավոր հետաձգում*
- *2012-2014թթ. ՖՀՄՍ-ների տարեկան բարեփոխումներ տարբեր չափանիշներով*

3.5. Ընկերության կողմից դեռևս չկիրառվող ստանդարտներ և մեկնաբանություններ

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունների հաստատման օրվա դրությամբ լույս են տեսել մի շարք նոր ստանդարտներ, գործող ստանդարտների վերաբերյալ փոփոխություններ և մեկնաբանություններ, որոնք դեռևս ուժի մեջ չեն մտել: Ընկերությունը վաղաժամկետ չի ընդունել այդ ստանդարտներից և մեկնաբանություններից որևէ մեկը:

Ղեկավարությունը կանխատեսում է, որ կիրառելի նոր ստանդարտներն ու մեկնաբանությունները կընդունվեն Ընկերության կողմից` դրանց ուժի մեջ մտնելու օրվան հաջորդող առաջիկա ժամանակաշրջանում:

Ղեկավարության կանխատեսմամբ այս փոփոխությունները էական ազդեցություն չեն ունենա Ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունների վրա և ներկայացված են ստորև:

ՀՀՄՍ 12 (Փոփոխություններ) «Շահութահարկեր»

ՀՀՄՍԽ-ը թողարկել է «Չիրացված վնասների համար հետաձգված հարկային ակտիվների ճանաչում» պարզաբանումը, որը ՀՀՄՍ 12-ում` «Շահութահարկեր», կատարում է որոշակի փոփոխություններ: Փոփոխությունները պարզաբանում են, թե ինչպես պետք է հաշվառել իրական արժեքով չափվող պարտքային գործիքներին վերաբերող հետաձգված հարկային ակտիվները, հատկապես այն դեպքերում, երբ շուկայական տոկոսադրույքի փոփոխությունները նվազեցնում են պարտքային գործիքի իրական արժեքը սկզբնական արժեքից ցածր մակարդակի:

Սույն փոփոխությունները պարզաբանում են հետևյալը.
• այն պարտքային գործիքների գծով չիրացված վնասները, որոնք չափվում են իրական արժեքով, իսկ հարկային առումով` սկզբնական արժեքով, առաջացնում են նվազեցվող ժամանակավոր տարբերություններ` անկախ նրանից, թե պարտքային գործիքին տիրապետողն ակնկալում է վերականգնել դրա հաշվեկշռային արժեքը` այն վաճառելու, թե օգտագործելու միջոցով,

• ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը չի սահմանափակում հարկման ենթակա ապագա հավանական շահույթների գնահատումը,

• հարկման ենթակա ապագա շահույթների գնահատումները չեն ներառում նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունների հակադարձումից առաջացող հարկային նվազեցումները,

• ընկերությունը պետք է հաշվի առնի, արդյոք հարկային օրենսդրությունն արգելում է հարկվող շահույթների այն աղբյուրները, որոնց առումով այն կարող է նվազեցումներ կատարել նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունների հակադարձման մասով: Եթե հարկային օրենսդրությունում չկան այդպիսի արգելքներ, ընկերությունը գնահատում է նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունը բոլոր այլ նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունների հետ համատեղ:

ՖՀՄՍ 9, Ֆինանսական գործիքներ (2014)

ՀՀՄՍԽ-ն վերջերս թողարկել է *ՖՀՄՍ 9 «Ֆինանսական գործիքներ»* (2014), ներկայացնելով իր նախագծի ավարտը՝ փոխարինելու *ՀՀՄՍ 39 «Ֆինանսական գործիքներ՝ ճանաչումը և չափումը»*: Նոր ստանդարտը ներկայացնում է ՀՀՄՍ 39-ի ֆինանսական ակտիվների դասակարգման և չափման ուղեցույցի մեծ փոփոխություններ, և ներկայացնում է ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման նոր «սպասվող վարկային կորուստ» մոդելը: ՖՀՄՍ 9-ը տրամադրում է նաև հեջի հաշվառման կիրառման նոր ուղեցույց:

Ընկերության ղեկավարությունը դեռ պետք է գնահատի ՖՀՄՍ 9-ի ազդեցությունը այս ֆինանսական հաշվետվությունների վրա: Նոր ստանդարտը պետք է կիրառվի 2018թ. հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան հաշվետու ժամանակաշրջանների համար:

ՖՀՄՍ 15, Հաճախորդների հետ պայմանագրերից հասույթ

ՖՀՄՍ 15-ը ներկայացնում է հասույթի ճանաչման նոր պահանջներ՝ փոխարինելով *ՀՀՄՍ 18 «Հասույթ», ՀՀՄՍ 11 «Կառուցման պայմանագրեր»,* և որոշ հասույթի հետ կապված մեկնաբանություններ: Նոր ստանդարտը սահմանում է հսկողության վրա հիմնված հասույթի ճանաչման մոդել և տրամադրում է հավելյալ ուղղորդում մանրամասնորեն չլուսաբանված տարբեր բնագավառներում գործող ՖՀՄՍ-ների ներքո, այդ թվում, թե պայմանավորվածությունների համար ինչպես հաշվառել բազմաթիվ կատարողական պարտավորությունները, փոփոխական գնագոյացումը, հաճախորդների փոխհատուցման իրավունքները, մատակարարների հետգնման տարբերակները և այլ ընդհանուր բարդություններ:

ՖՀՄՍ 15-ը ուժի մեջ է մտնում 2018թ. հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան հաշվետու ժամանակաշրջաններում: Ընկերության ղեկավարությունը դեռ չի գնահատել ՖՀՄՍ 15-ի ազդեցությունը այս ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

Հետևյալ նոր և փոփոխված ստանդարտները, բարեփոխումները հավանաբար նշանակալի ազդեցություն չեն ունենա Ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

• *ՖՀՄՍ 14 հաշիվների կանոնավոր հետաձգում*

• *Համատեղ գործողություններում տոկոսների ձեռքբերման հաշվառում*

• *Մաշվածության և ամորտիզացիայի ընդունելի մեթոդների պարզաբանում (ՀՀՄՍ 38 և ՀՀՄՍ 16 փոփոխություններ)*

• *Առանձին ֆինանսական հաշվետվություններում սեփական կապիտալի մեթոդը (ՀՀՄՍ 27 փոփոխություններ)*

• *Ակտիվների ներդրման վաճառք ներդրողի և դրա ասոցացված կազմակերպության կամ դրա համատեղ ձեռնարկության միջև (ՀՖՍՄ 10 և ՀՀՄՍ 28 փոփոխություններ)*

• *2012-2014թթ. ՖՀՄՍ-ների տարեկան բարեփոխումներ տարբեր չափանիշներով*

• *Ներդրումային ընկերություններ. Համախմբման բացառությունների կիրառումը (ՖՀՄՍ 10, ՖՀՄՍ 12 և ՀՀՄՍ 28 փոփոխություններ)*

• *Բացահայտման նախաձեռնություն (ՀՀՄՍ 1 փոփոխություններ)*

ՖՀՄՍ 16, Վարձակալություն

ՖՀՄՍ 16-ը ներկայացնում է վարձակալության հաշվառման նոր պահանջներ և փոփոխություններ: ՖՀՄՍ 16-ը սահմանում է, որ վարձակալները պետք է հաշվառեն վարձակալությունները «հաշվապահական հաշվեկշռում»՝ ճանաչելով «օգտագործման իրավունքը» որպես ակտիվ և վարձակալության գծով համապատասխան պարտավորությունը:

Միևնույն ժամանակ ՖՀՄՍ 16-ը՝

- *փոփոխում է վարձակալության սահմանումը,*
- *սահմանում է ակտիվի և պարտավորության հաշվառման պահանջներ, այդ թվում՝ այնպիսի առանձնահատկություններ, ինչպիսիք են ոչ-վարձակալական տարրերը, փոփոխվող վարձակալական վճարները և արտոնյալ (օպցիոն) ժամանակաշրջանները;*
- *ազատման հնարավորություն է տալիս կարճաժամկետ վարձակալությունների և ցածրարժեք ակտիվների համար,*
- *փոխում է «վաճառք հետադարձ վարձակալությամբ» պայմանավորվածությունների հաշվառումը,*
- *մեծապես պահպանում է ՀՀՄՍ 17-ի մոտեցումը՝ վարձատուների հաշվառման մասով;*
- *ներկայացնում է նոր բացահայտման պահանջներ:*

ՖՀՄՍ 16-ը ուժի մեջ է մտնում 2019թ. հունվարի 1-ին և դրանից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար: Թույլատրվում է ստանդարտի վաղաժամկետ կիրառումը՝ պայմանով, որ ՖՀՄՍ 15-ը «Հաճախորդների հետ պայմանագրերից հասույթ», նույնպես կիրառվի: Ընկերության ղեկավարությունը դեռևս չի գնահատել ՖՀՄՍ 16-ի ազդեցությունը սույն ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

4. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն

Ներկայացվող հաշվապահական քաղաքականությունը կիրառվել է ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման ընթացքում: Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը կիրառվել է հետևողականորեն:

4.1. Ապահովագրության պայմանագրեր

Ապահովագրության պայմանագիր է համարվում այն պայմանագիրը, համաձայն որի կողմերից մեկը (ապահովագրողը) պայմանագրի մյուս կողմից (ապահովադրից) իր վրա է վերցնում նշանակալի ապահովագրական ռիսկ՝ համաձայնվելով հատուցել ապահովադրին, եթե սահմանված անորոշ ապագա դեպքը (ապահովագրական պատահար) բացասաբար ազդի ապահովադրի վրա: Ապահովագրական ռիսկը նշանակալի է այն և միայն այն դեպքում, եթե ապահովագրական պատահարը ցանկացած սցենարի (ընթացքի) դեպքում կարող էր ապահովագրողի կողմից նշանակալի լրացուցիչ հատուցումների վճարման պատճառ դառնալ, բացառությամբ այն սցենարների, որոնք չունեն կոմերցիոն բովանդակություն (այսինքն՝ գործարքի տնտեսական կողմի վրա նշմարելի ազդեցություն չունեն): Վերը նշված լրացուցիչ հատուցումները վերաբերում են այն գումարներին, որոնք գերազանցում են ապահովագրական պատահարի տեղի չունենալու դեպքում վճարվելիք գումարները:

Ապահովագրության պայմանագրերը կարող են նաև փոխանցել ֆինանսական ռիսկ: Ֆինանսական ռիսկը ստորև նշվածներից մեկի կամ մի քանիսի հնարավոր ապագա փոփոխության ռիսկն է՝ սահմանված տոկոսադրույք, ֆինանսական գործիքի գին, ապրանքի գին, արտարժույթի փոխարժեք, գների կամ դրույքների ինդեքս, վարկունակություն կամ վարկային ինդեքս կամ այլ փոփոխական՝ պայմանով, որ ոչ ֆինանսական փոփոխականի դեպքում այդ փոփոխականը հատուկ չէ պայմանագրի կողմերից մեկին:

Պայմանագիրը, որը բավարարում է ապահովագրության պայմանագրի սահմանմանը, մնում է որպես ապահովագրության պայմանագիր մինչ իր ժամկետի վերջը, նույնիսկ եթե ապահովագրության ռիսկը զգալիորեն կրճատվում է այդ ժամանակաշրջանի համար, մինչև բոլոր իրավունքները և պարտականությունները մարվում են, կամ դրանց գործողության ժամկետը լրանում է:

4.2. Ճանաչում և չափում

Համախառն ապահովագրավճարներ

Համախառն ապահովագրավճարներն ընդգրկում են պայմանագրով նախատեսված ամբողջ ժամանակաշրջանի համար ընդհանուր ստացվելիք ապահովագրավճարները և ճանաչվում են պոլիսի ուժի մեջ մտնելու օրվանից:

Համախառն ապահովագրավճարները ընդգրկում են միջնորդներին վճարվելիք միջնորդավճարները, և չեն ներառում ապահովագրավճարների գծով հարկերը և այլ պարտադիր վճարները:

Չվաստակած ապահովագրավճարների պահուստ

Չվաստակած ապահովագրավճարները տարվա ընթացքում գրանցված ապահովագրավճարների այն մասն են, որոնք վերաբերում են հաշվեկշռի ամսաթվից հետո ռիսկային ժամանակաշրջաններին: Հետագա ժամանակաշրջաններին վերագրվող համամասնությունը հետաձգվում է, որպես չվաստակված ապահովագրավճարների պահուստ:

Վերաապահովագրողներին փոխանցված ապահովագրավճարներ

Վերաապահովագրողներին փոխանցված ապահովագրավճարները ընդգրկում են պայմանագրով նախատեսված ծածկույթի ամբողջ ժամանակաշրջանի համար ընդհանուր վճարվելիք ապահովագրավճարները և ճանաչվում են պոլիսի ուժի մեջ մտնելու օրվանից:

Չվաստակած վերաապահովագրավճարները տարվա ընթացքում գրանցված վերաապահովագրավճարների այն մասն են, որոնք վերաբերվում են հաշվեկշռի ամսաթվից հետո ռիսկային ժամանակաշրջաններին: Հետագա ժամանակաշրջաններին վերագրվող համամասնությունը հետաձգվում է` որպես չվաստակված ապահովագրավճարների համախառն պահուստում վերաապահովագրողների մասի փոփոխություն:

Համախառն հատուցումներ

Համախառն հատուցումները բաղկացած են ապահովադիրներին վճարված հատուցումներից, ապահովագրության պայմանագրերից բխող պարտավորությունների գնահատականների փոփոխություններից, կարգավորման ներքին և արտաքին ծախսերից: Հատուցումները ճանաչվում են դրանց ներկայացման պահին:

Համախառն հատուցումներում վերաապահովագրողների մասը

Հատուցումներում վերաապահովագրողների մասը ճանաչվում են այն ժամանակ, երբ դրանց գծով համախառն ապահովագրական հատուցումը ճանաչվում է համապատասխան պայմանագրի պայմանների համաձայն:

Վերաապահովագրության միջնորդավճարներից եկամուտ

Ստացված կամ ստացվելիք վերաապահովագրության միջնորդավճարները, որոնք չեն պահանջում Ընկերությունից հավելյալ ծառայությունների մատուցում, Ընկերության կողմից ճանաչվում են որպես եկամուտ համապատասխան պոլիսների ուժի մեջ մտնելու կամ վերակնքման պահին: Այնուամենայնիվ, եթե հավանական է, որ Ընկերությունից կպահանջվի հետագա ծառայությունների մատուցում, ապա միջնորդավճարը, կամ դրա մի մասը, հետաձգվում է և ճանաչվում որպես եկամուտ այն ժամանակաշրջանի համար, որի ընթացքում մատուցվում են ծառայությունները:

Ձեռքբերման ծախսեր

Ընդհանուր ապահովագրության պայմանագրերի ձեռքբերման ծախսերը ճանաչվում են պայմանագրի ուժի մեջ մտնելու օրվանից: Ձեռքբերման ծախսերն ընդգրկում են ուղղակի ծախսեր, ինչպիսիք են օրինակ միջնորդավճարները: Ձեռքբերման ծախսերի մի մասը հետաձգվում է հետագա հաշվապահական ժամանակաշրջանների համար այդ հետագա ժամանակաշրջաններ հետաձգված ապահովագրավճարներին համապատասխանելու համար: Ձեռքբերման ծախսերի հետաձգումը հաշվարկվում է` յուրաքանչյուր պայմանագրի գծով ձեռքբերման ծախսի վրա կիրառելով չվաստակած ապահովագրավճարների և գրանցված ապահովագրավճարների հարաբերակցությունը:

Ապահովագրական պարտավորություններ
Ապահովագրության պայմանագրերի գծով պարտավորությունները ճանաչվում են այն ժամանակ, երբ պայմանագրերը ուժի մեջ են մտնում: Այս պարտավորությունները հայտնի են որպես չկարգավորված պահանջների պահուստ, որը հիմնված է հաշվետու ամսաթվի դրությամբ տեղի ունեցած, բայց դեռևս չվճարված պահանջների գծով գնահատված վերջնական ծախսումների վրա, անկախ նրանից ներկայացված են, թե՝ ոչ, ինչպես նաև համապատասխան պահանջների գծով կարգավորման ծախսերի վրա, հանած ակնկալվող սուբրոգացիոն և այլ վերականգնումները: Որոշ պահանջների ծանուցման կամ կարգավորման առումով կարող են լինեն հետաձգումներ, հետևաբար այս պահանջների վերջնական արժեքը չի կարող հստակորեն որոշվել հաշվետու ամսաթվի դրությամբ: Պարտավորությունը հաշվարկվում է հաշվետու ամսաթվի դրությամբ՝ օգտագործելով ստանդարտ ակտուարական պահանջների կանխատեսման մեթոդները, որոնք հիմնվում են էմպիրիկ տվյալների և ընթացիկ ենթադրությունների վրա, որոնք կարող են ներառել բացասական շեղման մարժա: Պարտավորությունը չի զեղչվում փողի ժամանակային արժեքով: Հավասարակշռման և աղետների պահուստ չի ճանաչվում: Պարտավորություններն ապաճանաչվում են, երբ պայմանագրային պարտավորությունները կատարվում են կամ երբ այն դադարում է:

Չվաստակած ապահովագրավճարների պահուստը իրենից ներկայացնում է ապահովագրավճարների այն մասը, որը ակնկալվում է ստացվել հետագա ժամանակաշրջանների ընթացքում:

Սովորաբար պահուստը նվազեցվում է պայմանագրի ժամկետի ընթացքում և ճանաչվում է որպես ապահովագրավճարներից եկամուտ:

Ընկերությունը յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի ավարտին գնահատում է, թե արդյոք իր կողմից ճանաչված ապահովագրության պարտավորությունները համարժեք են՝ օգտագործելով իր ապահովագրության պայմանագրերի ներքո ապագա դրամական միջոցների հոսքերի ընթացիկ գնահատումները: Եթե այդ գնահատումը ցույց է տալիս, որ իր ապահովագրական պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքը (հանած դրանց հետ կապված՝ ձեռքբերման հետաձգված ծախսումները) համարժեք չեն գնահատված՝ ապագա դրամական միջոցների հոսքերի հետ համեմատած, ապա ամբողջ պակասուրդը պետք է ճանաչվի շահույթում կամ վնասում:

Վերաապահովագրություն
Ընկերությունը փոխանցում է ապահովագրական ռիսկը իր սովորական գործունեության ընթացքում: Վերաապահովագրության գծով ակտիվները ներկայացնում են վերաապահովագրող ընկերություններից ստացվելիք գումարները:

Վերաապահովագրության գծով ակտիվները վերանայվում են արժեզրկման համար յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ կամ ավելի հաճախ, երբ հաշվետու տարվա ընթացքում առաջանում է արժեզրկման հայտանիշ: Արժեզրկումն առաջանում է այն ժամանակ, երբ կա օբյեկտիվ վկայություն, որ վերաապահովագրական ակտիվի ճանաչումից հետո Ընկերությունը կարող է չստանալ բոլոր ստացվելիք գումարները, որոնք պետք է վճարվեն համապատասխան պայմանագրի պայմանների համաձայն և այդ իրադարձությունն ունի արժանահավատորեն չափելի ազդեցություն այն գումարների վրա, որոնք Ընկերությունը ստանալու է վերաապահովագրողից: Արժեզրկման կորուստը ճանաչվում է համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում:

Վերաապահովագրության գծով պարտավորություններ են հանդիսանում վերաապահովագրող ընկերություններին վճարվելիք գումարները: Վճարվելիք գումարները գնահատվում են համապատասխան վերաապահովագրության պայմանագրերի համաձայն:

Վերաապահովագրության գծով ակտիվները և պարտավորությունները ապաճանաչվում են, երբ պայմանագրային իրավունքները կատարվում են, կամ, երբ պայմանագիրը փոխանցվում է այլ կողմի:

Ապահովագրության գծով դեբիտորական և կրեդիտորական պարտքեր
Ապահովագրության գծով դեբիտորական և կրեդիտորական պարտքերի հաշվառումը նույնն է, ինչ ֆինանսական գործիքներինը, ինչպես նկարագրված է 4.7, 4.8 և 4.9 ծանոթագրություններում:

4.3. Եկամուտների և ծախսերի ճանաչում
Ապահովագրության պայմանագրերին չվերաբերող եկամուտների և ծախսերի ճանաչման չափանիշները ներկայացված են ստորև:

Ներդրումային եկամուտ

Ներդրումային եկամուտը բաղկացած է շահաբաժիններից, տոկոսային եկամտից, պարտքային արժեթղթերի և այլ վարկերի և դեբիտորական պարտքերի ամորտիզացված արժեքի փոփոխություններից:

Տոկոսային եկամուտը ճանաչվում է համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում հաշվեգրմանը զուգահեռ և հաշվարկվում է՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Շահաբաժիններից եկամուտը ճանաչվում է, երբ հաստատվում է Ընկերության կողմից գումարը ստանալու իրավունքը:

Ներդրումներից զուտ օգուտ կամ վնաս

Ներդրումներից զուտ օգուտը կամ վնասը, որը հաշվառվում է համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, ներառում է ֆինանսական ակտիվներից և ներդրումային գույքից օգուտը կամ վնասը: Ներդրումների վաճառքից օգուտը կամ վնասը հաշվառվում է որպես զուտ վաճառքի և սկզբնական կամ ամորտիզացված արժեքի տարբերություն և ճանաչվում է վաճառքի գործառնության պահին:

Զուտ առևտրային եկամուտ

Զուտ առևտրային եկամուտը ներառում է առևտրային նպատակներով պահվող ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքի փոփոխությունից իրացված և չիրացված եկամուտը և ծախսը, տոկոսներից, շահաբաժիններից և արտարժութային տարբերություններից գոյացող բոլոր եկամուտները և ծախսերը: Զուտ առևտրային եկամուտը ներառում է նաև արտարժույթի առք ու վաճառքից զուտ եկամուտը կամ ծախսը:

Ֆինանսական ծախս

Վճարված տոկոսագումարը ճանաչվում է համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում հաշվեգրմանը զուգահեռ և հաշվարկվում է օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Հաշվեգրված տոկոսագումարը ներառվում է տոկոսային ֆինանսական պարտավորության հաշվեկշռային արժեքում:

4.4. Արտարժույթի փոխարկում

Արտարժույթով կատարված գործարքները վերահաշվարկվում են գործառնական արժույթով՝ գործարքի օրվա փոխարժեքով: Արտարժույթով արտահայտված առևտրային նպատակներով պահվող ակտիվների և պարտավորությունների փոխարկումից առաջացած օգուտը և վնասը ճանաչվում են շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության զուտ առևտրային եկամուտ հոդվածում, մինչդեռ ոչ առևտրային ակտիվների փոխարկումից գոյացող օգուտը և վնասը ճանաչվում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության այլ եկամուտ կամ այլ ծախս հոդվածում: Արտարժույթով արտահայտված դրամային ակտիվները և պարտավորությունները փոխարկվում են գործառնական արժույթով՝ կիրառելով հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվի դրությամբ գործող փոխարժեքը:

Արտարժույթով արտահայտված վաճառքի համար մատչելի դրամային արժեթղթերի իրական արժեքում փոփոխությունները վերլուծվում են փոխարժեքային տարբերությունների միջև, որոնք առաջանում են արժեթղթերի ամորտիզացված գումարների փոփոխության և արժեթղթերի հաշվեկշռային արժեքի այլ փոփոխությունների արդյունքում: Ամորտիզացված գումարում փոփոխությունների հետ կապված փոխարժեքային տարբերությունները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում, իսկ հաշվեկշռային արժեքում այլ փոփոխությունները ճանաչվում են այլ համապարփակ եկամուտում:

Պատմական արժեքով հաշվառվող ոչ դրամային արտարժութային հոդվածները վերահաշվարկվում են գործարքի օրվա փոխարժեքով: Իրական արժեքով հաշվառվող ոչ դրամային արտարժութային հոդվածները վերահաշվարկվում են իրական արժեքի որոշման օրվա փոխարժեքով: Ոչ դրամային հոդվածների, ինչպիսին են ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով պահվող բաժնետոմսերը, փոխարժեքային տարբերությունները, ներկայացվում են որպես իրական արժեքի փոփոխությունից շահույթի կամ վնասի մաս: Ոչ դրամային հոդվածների փոխարժեքային տարբերությունները, ինչպես օրինակ՝ վաճառքի համար մատչելի դասակարգված բաժնետոմսերը, ընդգրկվում են կապիտալի վաճառքի համար մատչելի ներդրումների գծով վերագնահատման պահուստում:

Յուրաքանչյուր գործառնության պայմանագրով նախատեսված փոխարժեքի և տվյալ գործառնության օրվա գործող փոխարժեքի տարբերությունից առաջացող օգուտը կամ վնասը հաշվառվում է համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության զուտ առևտրային եկամուտ հոդվածի արտարժույթի առք ու վաճառքից զուտ եկամուտ տողում:

Ընկերության կողմից ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման նպատակով օգտագործվել են հետևյալ փոխարժեքները.

	31 մարտի 2017	31 մարտի 2016
ՀՀ դրամ/1 ԱՄՆ դոլար	483.45	480.79
ՀՀ դրամ/1 Եվրո	515.99	546.47

4.5. Հարկում

Շահույթի գծով հաշվետու տարվա շահութահարկը բաղկացած է ընթացիկ և հետաձգված հարկերից: Շահութահարկը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում, և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, բացառությամբ այն հարկերի, որոնց գծով գործառնությունների արդյունքները ճանաչվել են այլ համապարփակ եկամտում, ինչի դեպքում հարկերը նույնպես ճանաչվում են այլ համապարփակ եկամտում:

Ընթացիկ հարկը տարվա համար հարկվող եկամտից վճարվելիք հարկն է՝ հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվին գործող հարկային դրույքներով, ինչպես նաև նախորդ տարիների համար վճարված հարկերի ճշգրտումները: Այն դեպքում, երբ ֆինանսական հաշվետվություններն արտոնված են ներկայացման համար մինչ համապատասխան հարկային վճարումները, ապա հարկվող շահույթը կամ կորուստը հիմնվում են մոտավոր թվերի վրա: Հարկային մարմինները կարող են ունենալ ավելի խիստ դիրք հարկային օրենսդրությունն արտածելու և հարկային հաշվարկները վերանայելու համար: Որպես արդյունք, հարկային մարմինները կարող են պահանջել լրացուցիչ հարկերի մուծում այն գործարքների գծով, որոնց համար նախկինում պահանջ չի ներկայացվել: Հետևաբար, կարող են առաջանալ նշանակալի լրացուցիչ հարկեր, տույժեր և տուգանքներ: Հարկային ստուգումը կարող է ներառել ստուգման տարվան անմիջապես հաջորդող 3 օրացուցային տարիներ: Որոշ հանգամանքներում հարկային ստուգումը կարող է ներառել ավելի երկար ժամանակաշրջաններ:

Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները հաշվարկվում են հաշվապահական հաշվեկշռի պարտավորությունների մեթոդի համաձայն, որը հաշվի է առնում բոլոր ժամանակային տարբերությունները, որոնք առաջանում են ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային գումարների և հարկային նպատակներով հաշվարկվող գումարների միջև, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ այդ տարբերություններն առաջացել են գուդվիլի նախնական ճանաչման ժամանակ կամ կազմակերպությունների միավորում չհանդիսացող գործառնություններից առաջացող ակտիվների կամ պարտավորությունների դեպքում և ինչը առաջացման պահին չի ազդում ոչ հաշվապահական, և ոչ էլ հարկման նպատակով հաշվարկվող շահույթի վրա:

Հետաձգված հարկային ակտիվ ճանաչվում է միայն այն չափով, որքանով հավանական է, որ ապագայում առկա կլինի հարկման ենթակա շահույթ, որի հաշվին կարող են օգտագործվել ժամանակավոր տարբերությունները: Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները հաշվարկվում են այն հարկային դրույքով, որը ենթադրվում է, որ կգործի ակտիվների իրացման և պարտավորությունների մարման ժամանակ՝ հիմնվելով տվյալ ժամանակաշրջանի կամ հաշվետու ժամանակաշրջանի փաստացի գործող դրույքների վրա:

Հետաձգված հարկային ակտիվներ և պարտավորություններ առաջանում են նաև այն ժամանակավոր տարբերությունների գծով, որոնք առաջանում են դուստր, ասոցիացված կամ համատեղ կազմակերպություններում ներդրումներից, բացի այն դեպքերից, երբ ժամանակավոր տարբերությունների իրացման ժամկետները կառավարվում են մայր կազմակերպության կողմից, և հավանական է, որ դրանք մոտ ապագայում չեն իրացվի:

ՀՀ-ում Ընկերություններն իրենց գործունեության ընթացքում վճարում են նաև այլ հարկեր: Այդ հարկերը ներառված են շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության «Այլ ծախսեր» հոդվածում:

4.6. Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները ընդգրկում են կանխիկ դրամը և ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջները, որոնք կարող են փոխարկվել կանխիկի կարճ ժամանակամիջոցում և չեն ենթարկվում արժեքի փոփոխման զգալի ռիսկի:

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով:

4.7. Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Իր բնականոն գործունեության ընթացքում Ընկերությունն օգտագործում է բանկերում բացված ընթացիկ և ավանդային հաշիվներ: Ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջների գումարները նվազեցվում են արժեզրկումից պահուստների գումարներով:

4.8. Ֆինանսական գործիքներ

Ընկերությունը ֆինանսական ակտիվները և պարտավորություններն իր հաշվեկշռում ճանաչում է այն և միայն այն դեպքում, երբ նա դառնում է գործիքի պայմանագրային կողմ: Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների սովորական բնույթ կրող առք ու վաճառքների դեպքում դրանք ձևակերպվում են գործարքի օրվա ամսաթվով: Սովորական բնույթ կրող ձեռք բերումների դեպքում, երբ ֆինանսական գործիքը հետագայում պետք է չափվի իրական արժեքով, պայմանագրի օրվա և գործարքի օրվա միջև ընկած ժամանակամիջոցում այն հաշվառվում է նույն սկզբունքով, ինչ որ ձեռք բերված գործիքների դեպքում:

Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները սկզբնական ճանաչման ժամանակ չափվում են իրական արժեքով, գումարած գործարքի հետ կապված ցանկացած ծախսումները, բացի ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող` իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական գործիքների:

Սկզբնական ճանաչումից հետո բոլոր ֆինանսական պարտավորությունները, բացի ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող` իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական գործիքների (ներառյալ նաև առևտրային նպատակներով պահվող գործիքները), հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով` օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Սկզբնական ճանաչումից հետո ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող` իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական գործիքները հաշվառվում են իրական արժեքով:

Ընկերության կողմից ֆինանսական ակտիվները դասակարգվում են ըստ հետևյալ կատեգորիաների.
- մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ,
- վարկեր և դեբիտորական պարտքեր,
- վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ:

Ներդրումների նման դասակարգումը կատարվում է դրանց ձեռքբերման պահին` Ընկերության ղեկավարության կողմից սահմանված գնահատումների հիման վրա` հաշվի առնելով ձեռքբերման նպատակները: Ակտիվների հետագա վերադասակարգումը կատարվում է անհրաժեշտության և հնարավորության դեպքում յուրաքանչյուր ֆինանսական տարվա ավարտից հետո:

Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ

Ֆիքսված մարման ժամկետով ներդրումները դասակարգվում են որպես մինչև մարման ժամկետը պահվող, երբ Ընկերությունը հաստատապես մտադրված է և հնարավորություն ունի պահել այդ ներդրումները մինչև դրանց մարման ժամկետի լրանալը: Եթե Ընկերության կողմից իրականացվում է մարման ժամկետին ոչ մոտ ակտիվների էական գումարի վաճառք, ապա ամբողջ դասը վերադասակարգվում է որպես վաճառքի համար մատչելի: Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով` կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը` հանած դրանց գծով արժեզրկումից պահուստները:

Վարկեր և դեբիտորական պարտքեր

Վարկերը և դեբիտորական պարտքերը ֆիքսված կամ որոշելի վճարումներով ֆինանսական ակտիվներն են, որոնք ստեղծվում են Ընկերության կողմից ուղղակիորեն պարտապանին դրամ տրամադրելու միջոցով` առանց պարտքը վաճառելու մտադրության:

Ֆիքսված ժամկետներով տրամադրված վարկերը սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով՝ գումարած գործարքից ծախսումները: Երբ տրամադրված գումարների իրական արժեքը տարբերվում է վարկի իրական արժեքից, օրինակ երբ վարկը տրամադրվում է շուկայականից ցածր տոկոսադրույքով, տրամադրված գումարի և վարկի իրական արժեքների տարբերությունը վարկի սկզբնական ճանաչման ժամանակ ձևակերպվում է որպես ծախս շուկայականից ցածր դրույքներով ակտիվների տեղաբաշխումից՝ շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Այնուհետև վարկերն ու փոխատվությունները չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Ֆիքսված մարման ժամկետ չունեցող վարկերն ու փոխատվությունները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ ելնելով մարման ենթադրվող ժամկետներից: Վարկերի ու փոխատվությունների գումարները նվազեցվում են դրանց գծով արժեզրկումից պահուստների գումարներով:

Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ներդրումներ

Վաճառքի համար մատչելի ներդրումները պարտքային, ինչպես նաև կապիտալի գործիքներում կատարված այն ներդրումներն են, որոնք Ընկերությունը մտադիր է պահել անորոշ ժամկետով, և որոնք կարող են վաճառվել իրացվելիության կարիքների բավարարման համար, ինչպես նաև տոկոսադրույքներում, փոխարժեքներում կամ բաժնետոմսերի գներում փոփոխությունների դեպքում: Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվները նախնական ճանաչումից հետո հաշվառվում են իրական արժեքով: Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի փոփոխություններից առաջացած օգուտն ու վնասը վերագրվում է սեփական կապիտալին մինչև ֆինանսական ակտիվի օտարումը կամ արժեզրկումը, որի դեպքում կապիտալում ճանաչված օգուտը կամ վնասը վերաձևակերպվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Ամեն դեպքում, տոկոսները հաշվարկվում են արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով՝ շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Վաճառքի համար մատչելի կապիտալի գործիքների գծով շահաբաժինները շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում գրանցվում են այն ժամանակ, երբ Ընկերությունը իրավունք է ձեռք բերում ստանալու այդ շահաբաժինները:

Ակտիվ ֆինանսական շուկաներում գործող Ֆինանսական ակտիվի իրական արժեքը հաշվետու ամսաթվին բորսայի փակման պահին այդ ակտիվի գծով գնանշվող գինն է: Եթե գնանշված շուկայական գինը առկա չէ, ապա գործիքի իրական արժեքը որոշվում է գնային մոդելների կամ զեղչված դրամական հոսքերի տեխնիկայի միջոցով: Հակառակ դեպքում ներդրումները հաշվառվում են ինքնարժեքով՝ նվազեցնելով արժեզրկումից կորուստները:

4.9. Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում

Յուրաքանչյուր հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվի դրությամբ Ընկերությունն իրականացնում է արժեզրկման գնահատում ֆինանսական ակտիվների կամ ֆինանսական ակտիվների խմբի համար:

Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ակտիվներ

Ֆինանսական ակտիվը կամ ֆինանսական ակտիվների խումբը արժեզրկվում է և արժեզրկումից կորուստը ճանաչվում է միայն այն դեպքում, եթե կա օբյեկտիվ վկայություն արժեզրկման մասին՝ որպես ակտիվի նախնական ճանաչումից հետո կատարված մեկ կամ մի քանի իրադարձությունների («ծախսային իրադարձություն») արդյունք, և երբ այդ իրադարձությունը կամ իրադարձություններն ազդեցություն ունեն ֆինանսական ակտիվի կամ ակտիվների խմբի ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի վրա, որոնք կարելի է արժանահավատորեն չափել:

Ընկերությունը սկզբից գնահատում է արժեզրկման օբյեկտիվ պայմանների գոյությունը անհատական գնահատման արդյունքում այն ակտիվների համար, որոնք անհատապես էական են և հետո անհատական կամ խմբային գնահատումների արդյունքում այն ֆինանսական ակտիվների համար, որոնք անհատապես էական չեն: Անհատական գնահատման արդյունքում արժեզրկման օբյեկտիվ գոյությունը հաստատելուց կամ ժխտելուց հետո ակտիվները դասակարգվում են պարտքային ռիսկի նմանատիպ բնույթ ունեցող խմբերում՝ խմբային գնահատում իրականացնելու նպատակով: Այն ակտիվները, որոնց գծով անհատական գնահատման արդյունքում ձևավորվել են արժեզրկումից պահուստներ, չեն ներառվում վերոհիշյալ խմբերում:

Երբ առկա է վկայություն ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվի արժեզրկման վերաբերյալ, արժեզրկման պահուստի գումարը որոշվում է որպես ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի և այդ ֆինանսական գործիքի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով զեղչված դրամական միջոցների ակնկալվող ապագա հոսքերի (բացառությամբ վարկի հետ կապված ապագա ծախսերի) ներկա արժեքի միջև տարբերություն: Ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը նվազեցվում է արժեզրկման պահուստի միջոցով, արժեզրկումից ծախսը արտացոլվում է համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում:

Եթե հետագա ժամանակաշրջանում, արժեզրկումից կորուստը նվազում է և այդ նվազեցումը կարող է օբյեկտիվորեն կապվել արժեզրկման ճանաչումից հետո առաջացող որևէ իրադարձության հետ, ապա նախկինում ճանաչված արժեզրկումից կորուստը հակադարձվում է: Արժեզրկումից կորստի որևէ հետագա հակադարձում ճանաչվում է շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում, այն դեպքում, երբ ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը գերազանցում է հակադարձման ամսաթվով իր հակադարձված արժեքին:

Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման պահուստները ֆինանսական հաշվետվություններում ձևավորվել են գոյություն ունեցող տնտեսական պայմանների հիման վրա: Ընկերությունը չի կարող կանխատեսել՝ ինչպես Հայաստանում կարող են փոխվել տնտեսական պայմանները, և ինչ ազդեցություն կարող են ունենալ այդ փոփոխությունները ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման պահուստների ճշտության վրա հետագա ժամանակաշրջաններում:

Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ

Երբ վաճառքի համար մատչելի ակտիվն արժեզրկվում է, ապա նրա արժեքի (նվազեցված մարումների և ամորտիզացիայի գումարներով) և ընթացիկ իրական արժեքի տարբերությունը, բացառությամբ նախկինում համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչված արժեզրկումից գումարների, այլ համապարփակ եկամտից վերաձևակերպվում է համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում:

Վաճառքի համար մատչելի կապիտալի գործիք հանդիսացող ներդրումների գծով արժեզրկումից կորուստների հակադարձում համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում չի կատարվում: Վաճառքի համար մատչելի պարտքային գործիք հանդիսացող ներդրումների գծով արժեզրկումից կորուստների հակադարձումը ճանաչվում է համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, եթե ակտիվի իրական արժեքի բարձրացումը օբյեկտիվորեն կարելի է համարել հետագա իրադարձությունների արդյունք, որոնք կատարվել են կորուստը համապարփակ ֆինանսական արդյունքներով ճանաչելուց հետո:

4.10. Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների ապաճանաչում

Ֆինանսական ակտիվներ

Ֆինանսական ակտիվը (կամ ֆինանսական ակտիվի մի մասը, կամ ֆինանսական ակտիվների խմբի մի մասը) ապաճանաչվում է, երբ.

- վերանում է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը,
- Ընկերությունը փոխանցում է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը, կամ պահպանում է այդ իրավունքը, բայց պարտավորվում է ստացված գումարներն ամողջությամբ և ժամանակին փոխանցել երրորդ կողմին՝ փոխանցման համաձայնագրի համաձայն,
- և Ընկերությունը կամ (ա) փոխանցում է ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, կամ (բ) չի փոխանցում, և չի պահպանում ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, այլ փոխանցում է ակտիվի նկատմամբ վերահսկողությունը:

Եթե Ընկերությունը փոխանցում է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը և չի փոխանցում, և չի պահպանում ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, և չի փոխանցում ակտիվի նկատմամբ վերահսկողությունը, ապա ակտիվը հաշվառվում է Ընկերության շարունակվող մասնակցության համապատասխան ֆինանսական ակտիվում: Երբ շարունակվող մասնակցությունը ձեռք է բերում փոխանցվող ակտիվի երաշխիքային ապահովման ձև, ապա այդպիսի մասնակցության չափը համարվում է հետևյալ երկու մեծություններից նվազագույնը՝ ակտիվի հաշվեկշռային արժեք կամ Ընկերության կողմից փոխհատուցվելիք առավելագույն գումար:

Երբ շարունակվող մասնակցությունը ձեռք է բերում փոխանցվող ակտիվի դուրսգրված վաճառքի և/կամ գնման օպցիոնի ձև (ներառյալ դրամային և նման պայմաններով օպցիոնները), մասնակցության չափը որոշվում է այն գումարի չափով, որով Ընկերությունը կարող է հետ գնել փոխանցվող ակտիվը, բացառությամբ իրական արժեքով գնահատված դուրսգրված վաճառքի օպցիոնի (ներառյալ դրամային և նման պայմաններով օպցիոնները), երբ շարունակվող մասնակցության չափը համարվում է հետևյալ երկու մեծություններից նվազագույնը՝ փոխանցվող ակտիվի իրական արժեքը կամ օպցիոնի կատարման գինը:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Ֆինանսական պարտավորությունն ապաճանաչվում է, երբ այն մարվում է, չեղյալ է համարվում կամ լրացել է դրա ուժի մեջ մնալու ժամկետը:

Փոխառուի և փոխատուի միջև պարտքային գործիքների փոխանակումը, որոնց պայմաններն էականորեն տարբերվում են միմյանցից, կամ կատարվում է գործող պարտքային գործիքի պայմանների էական փոփոխություն, իրենից ներկայացնում է հին պարտքի մարում, որը պետք է հանգեցնի այդ պարտքի ապաճանաչմանը և նոր պարտքային գործիքի ճանաչմանը, իսկ տարբերությունը համապատասխան հաշվեկշռային հաշվի հետ ձևակերպվում է շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում:

4.11. Ռեպո և հակադարձ ռեպո համաձայնագրեր

Հետգնման պայմանով արժեթղթերի վաճառքի գործառնությունները («ռեպո») դիտարկվում են որպես ապահովված ֆինանսական գործարքներ: Հետգնման պայմանով վաճառված արժեթղթերը շարունակվում են հաշվառվել հաշվեկշռում, և այն դեպքում, երբ գնորդն ունի նշված արժեթղթերի վաճառքի կամ գրավադրման պայմանագրային իրավունք կամ համաձայնություն, դրանք վերադասակարգվում են որպես «Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր» և ներկայացվում են որպես առանձին հաշվեկշռային հոդված: Համապատասխան պարտավորությունն արտացոլվում է ֆինանսական կազմակերպությունների կամ հաճախորդների նկատմամբ հաշիվներում:

Հետվաճառքի պայմանով գնված արժեթղթերը («հակադարձ ռեպո») չեն ճանաչվում հաշվապահական հաշվեկշռում, իսկ տրամադրված գումարները հաշվառվում են որպես պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ կամ հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ:

Արժեթղթերի գնման և վաճառքից առաջացած եկամուտը կամ ծախսը իրենից ներկայացնում է տոկոսային եկամուտ կամ ծախս, որոնք հաշվեգրվում են հետգնման պայմանագրերի գործողության ժամկետների ընթացքում՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

4.12. Հիմնական միջոցներ

Հիմնական միջոցները ներկայացված են սկզբնական արժեքի և կուտակված մաշվածության տարբերությամբ, բացառությամբ Ընկերության շենքի, որը ներկայացված է իրական արժեքի և կուտակված մաշվածության տարբերությամբ: Երբ ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը ավելի մեծ է նրա գնահատված փոխհատուցվող գումարից ոչ ժամանակավոր հանգամանքների պատճառով, այն անմիջապես նվազեցվում է մինչև այդ փոխհատուցվող գումարը: Հողը հաշվառվում է իրական արժեքով և ունի անսահմանափակ օգտակար ծառայության ժամկետ և, հետևաբար, չի ամորտիզացվում:

Մաշվածությունը հաշվարկվում է գծային մեթոդով ակտիվի օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում, կիրառելով հետևյալ տարեկան դրույքաչափերը՝

	Օգտակար ծառայության ժամկետ (տարիներ)	Տոկոսադրույք (%)
Շենքեր	50	2
Համակարգիչներ և կապի միջոցներ	5	20
Տրանսպորտային միջոցներ	5	20
Այլ հիմնական միջոցներ	5	20

Վարձակալված հիմնական միջոցների վրա ուղղված կապիտալ բնույթի ծախսումները կապիտալացվում և ամորտիզացվում են գծային հիմունքով վարձակալման ժամկետի և հիմնական միջոցների և դրանց օգտակար ծառայության ժամկետներից նվազագույնով: Անավարտ շինարարությանը պատկանող ակտիվները հաշվառվում են փաստացի ծախսերի և արժեզրկումից կորուստների տարբերությամբ: Շինարարական աշխատանքների ավարտից հետո ակտիվները փոխանցվում են հիմնական միջոցներին և հաշվառվում են իրենց մնացորդային արժեքով: Անավարտ շինարարությանը պատկանող ակտիվները չեն ամորտիզացվում քանի դեռ պատրաստ չեն օգտագործման համար:

Հիմնական միջոցների վերանորոգման և պահպանման հետ կապված ծախսումները շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում ճանաչվում են որպես ծախս՝ դրանց կատարման պահին: Կապիտալ բնույթի նորոգման ծախսումները ավելացվում են ակտիվի հաշվեկշռային արժեքին, երբ հավանական է, որ դրանց շնորհիվ ապագա տնտեսական օգուտները՝ ավելի շատ, քան ակնկալվում էր առկա ակտիվի նորմատիվային ցուցանիշների սկզբնական գնահատումից, կհոսեն դեպի Ընկերություն: Այս ծախսումների մաշվածությունը հաշվարկվում է համապատասխան ակտիվի օգտակար ծառայության մնացորդային ժամկետի ընթացքում:

Հիմնական միջոցի իրացումից առաջացած օգուտ կամ վնասը որոշվում է որպես ակտիվի իրացումից զուտ մուտքերի և հաշվեկշռային արժեքի տարբերություն և հաշվառվում է գործառնական շահույթում:

Հողը և շինությունները վերագնահատվում են կանոնավոր կերպով մոտավորապես 1-2 տարի հետո: Վերագնահատման հաճախականությունը կախված է ակտիվների իրական արժեքի փոփոխություններից: Այն դեպքում, երբ նշանակալի շեղում կա վերագնահատված ակտվների իրական արժեքի և նրանց մնացորդային արժեքների միջև, ապա անցկացվում է հետագա վերագնահատում: Վերագնահատումը կատարվում է հիմնական միջոցների ողջ դասի համար:

Վերագնահատման արդյունքում ակտիվի արժեքի աճը արտացոլվում է կապիտալում՝ հիմնական միջոցների վերագնահատման պահուստում, բացի այն դեպքերից, երբ այն փոխհատուցում է ֆինանսական արդյունքներում տվյալ ակտիվի գծով նախկինում ճանաչված վերագնահատումից վնասը. այս դեպքում վերագնահատումից աճը նույնպես ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքներում: Վերագնահատման արդյունքում ակտիվի արժեքի նվազումը ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքներում, բացի այն դեպքերից, երբ այն փոխհատուցում է նախկինում տվյալ ակտիվի գծով կապիտալում ճանաչված վերագնահատումից աճը:

Վերագնահատված գումարով հաշվառվող հիմնական միջոցների իրացման դեպքում, իրացված հիմնական միջոցների համապատասխան դասի վերագնահատման պահուստում վերագրված գումարը փոխանցվում է չբաշխված շահույթին:

4.13. Ոչ նյութական ակտիվներ

Ոչ նյութական ակտիվները բաղկացած են համակարգչային ծրագրերից, լիցենզիաներից և վստահագրերից:
Առանձին ձեռք բերված ոչ նյութական ակտիվները սկզբնապես ճանաչվում են ինքնարժեքով: Նախնական ճանաչումից հետո ոչ նյութական ակտիվները հաշվառվում են ինքնարժեքով՝ նվազեցնելով կուտակված ամորտիզացիան և արժեզրկումից կորուստները: Ոչ նյութական ակտիվների օգտակար ծառայությունների ժամկետները կարող են լինել որոշակի կամ անորոշ: Որոշակի օգտակար ծառայությունների ժամկետներ ունեցող ոչ նյութական ակտիվներն ամորտիզացվում են գծային հիմունքով օգտակար ծառայության ընթացքում և գնահատվում են արժեզրկման առումով, երբ առկա են արժեզրկման հատկանիշներ: Ամորտիզացիայի հաշվառման մեթոդները և ժամկետները վերանայվում են յուրաքանչյուր ֆինանսական տարվա վերջում: Համակարգչային ծրագրերի ընթացիկ սպասարկման ծախսերը հաշվառվում են որպես ծախս դրանց կատարման ժամանակ:

4.14. Վարձակալություն

Գործառնական վարձակալություն – Ընկերությունը որպես վարձակալ

Ակտիվների վարձակալությունը, որի դեպքում ակտիվի սեփականության հետ կապված բոլոր ռիսկերն ու օգուտները պահպանվում են վարձատուի մոտ, դասակարգվում է որպես գործառնական վարձակալություն: Գործառնական վարձակալության շրջանակներում վարձավճարները ճանաչվում են որպես ծախս ֆինանսական արդյունքում գծային հիմունքով վարձակալության ժամկետի ընթացքում և ներառվում են գործառնական ծախսերում:

4.15. Ներգրավված միջոցներ

Ներգրավված միջոցները, որոնք ներառում են բանկերից ստացված վարկերը, սկզբնապես ճանաչվում են ստացված միջոցների իրական արժեքով՝ հանած գործառնությունների գծով ուղղակի ծախսերը: Սկզբնական ճանաչումից հետո ներգրաված միջոցները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Եկամուտները և ծախսերը գրանցվում են շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, ինչպես պարտավորությունների ապաճանաչման ժամանակ, այնպես էլ ամորտիզացիայի ընթացքում:

Փոխառության ծախսումները, որոնք անմիջականորեն կապված են որակավորվող ակտիվի ձեռքբերման, կառուցման կամ արտադրության հետ, ներառվում են այդ ակտիվի արժեքում, համաձայն ՀՀՄՍ 23 «Փոխառության ծախսումներ» պահանջների:

4.16. Շնորհներ

Ակտիվներին վերաբերող շնորհները ներառվում են այլ պարտավորություններում և կրեդիտագրվում են շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությանը գծային մեթոդով՝ համապատասխան ակտիվի օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում:

4.17. Պահուստներ

Պահուստը ճանաչվում է, երբ Ընկերությունն ունի ներկա իրավական կամ կառուցողական պարտականություն՝ որպես անցյալ դեպքերի արդյունք, և հավանական է, որ այդ պարտականությունը մարելու նպատակով կպահանջվի տնտեսական օգուտներ մարմնավորող միջոցների արտահոսք, և պարտականության գումարը հնարավոր է արժանահավատորեն գնահատել:

4.18. Բաժնետիրական կապիտալ

Բաժնետիրական կապիտալ

Սովորական բաժնետոմսերը դասակարգվում են որպես կապիտալ: Նոր բաժնետոմսերի թողարկմանը, բացի կազմակերպությունների միավորման դեպքում թողարկվող բաժնետոմսերի, վերաբերող ուղղակի ծախսերը նվազեցվում են կապիտալի աճից: Երբ թողարկման արդյունքում ստացված գումարների իրական արժեքը գերազանցում է բաժնետոմսերի անվանական արժեքը, տարբերությունը հաշվառվում է որպես հավելավճար:

Չբաշխված շահույթ

Չբաշխված շահույթը ներառում է ընթացիկ և նախորդ ժամանակաշրջանների չբաշխված շահույթը:

Շահաբաժիններ

Հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվով շահաբաժինները դուրս են գրվում կապիտալից և ճանաչվում են որպես պարտավորություն, միայն երբ դրանք հաստատվում են հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվով կամ մինչև այդ: Հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվից հետո մինչև ֆինանսական հաշվետվությունների հրապարակման ամսաթիվը հայտարարված կամ հաստատված շահաբաժինները բացահայտվում են:

Բաժնետերերին վճարվող շահաբաժինները վճարվում են հարկված շահույթից և ՀՀ հարկային օրենսդրության համաձայն՝ հարկման ենթակա չեն:

Հիմնական միջոցների վերագնահատման պահուստ

Հիմնական միջոցների վերագնահատման աճը օգտագործվում է գրանցելու համար հիմնական միջոցների իրական արժեքի աճը և նվազումը այն չափի, որ նման նվազումը վերաբերում է նույն ակտիվի աճին, որը նախկինում ճանաչվել էր սեփական կապիտալում:

Վաճառքի համար մատչելի արժեթղթերի վերագնահատման պահուստ

Այս պահուստը արտացոլում է վաճառքի համար մատչելի ներդրումների իրական արժեքի փոփոխությունները:

4.19. Հաշվանցում

Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները, եկամուտներն ու ծախսերը ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացվում են հաշվանցված, եթե գոյություն ունի օրենսդրորեն հաստատված իրավունք իրականացնելու հաշվառված գումարների հաշվանցում, ինչպես նաև մտադրություն իրականացնելու հաշվանցում կամ միաժամանակ իրացնելու ակտիվը և մարելու պարտավորությունը:

Եկամուտները և ծախսերը ներկայացվում են զուտ արժեքի հիման վրա, միայն երբ դա թույլատրվում է համաձայն ՖՀՄՍ, կամ մի խումբ համանման գործարքների օգուտի և վնասի համար, ինչպիսին հանդիսանում է Ընկերության առևտրային գործունեությունը:

5. Կարևորագույն հաշվապահական գնահատումներ և դատողություններ

ՖՀՄՍ համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումը պահանջում է, որ Ընկերության ղեկավարությունը կատարի կարևորագույն հաշվապահական գնահատումներ, դատողություններ և ենթադրություններ, որոնք ազդեցություն են թողնում ֆինանսական հաշվետվությունների ամսաթվի դրությամբ ակտիվների և պարտավորությունների ներկայացվող գումարների, ինչպես նաև հաշվետու ժամանակաշրջանի եկամուտների և ծախսերի վրա: Գնահատումները և դրանց հետ կապված ենթադրությունները, հիմնված պատմական փորձի և այլ գործոնների վրա, հիմք են հանդիսանում դատողություններ անելու այն ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների վերաբերյալ, որոնց արժեքը հնարավոր չէ որոշել այլ վստահելի աղբյուրներից: Անեն դեպքում, չնայած գնահատումները հիմնվում են ղեկավարության կողմից ընթացիկ իրադարձությունների լավագույն պատկերացումների վրա, փաստացի արդյունքները վերջին հաշվով կարող են տարբերվել կատարված գնահատումներից:

Ներկայացվող ֆինանսական հաշվետվությունների առումով նշանակալից դատողությունները և գնահատումները ներկայացվում են ստորև:

Ապահովագրության պայմանագրերի գծով պարտավորություններ

Ապահովագրության պայմանագրերի համար գնահատումները պետք է կատարվեն ինչպես հաշվեկշռի ամսաթվի դրությամբ ներկայացված ակնկալվող պահանջների վերջնական արժեքի համար, այնպես էլ այն ակնկալվող պահանջների արժեքի համար, որոնք տեղի են ունեցել, սակայն դեռևս չեն ներկայացվել հաշվեկշռի ամսաթվի դրությամբ (ՏՉՊՊ): Պահանջների վերջնական արժեքը հստակորեն որոշելու համար կարող է զգալի ժամանակ պահանջվել և որոշ պայմանագրերի դեպքում, տեղի ունեցած, սակայն չներկայացված պահաջները կազմում են հաշվեկշռի պարտավորությունների մեծ մասը:

Այս գնահատումների հիմքում ընկած հիմնական ենթադրությունը կայանում է նրանում, որ Ընկերության անցյալ պահանջները կարող են օգտագործվել պահանջների հետագա զարգացումը և, հետևաբար նաև, պահանջների վերջնական արժեքը կանխատեսելու համար: Որպես այդպիսին, այս մեթոդներն արտացոլում են վճարված և տեղի ունեցած վնասները, յուրաքանչյուր պահանջի գծով միջին ծախսերը, նախորդ տարիներում հետազոտված պահանջների քանակը և ակնկալվող վնասաբերության ցուցանիշները: Պահանջների պատմական զարգացումը հիմնականում վերլուծվում է տվյալ տարվա համար, սակայն կարող է նաև վերլուծվել աշխարհագրական տարածքից ելնելով, ինչպես նաև ըստ նշանակալի ապահովագարական դասերի: Հիմնական դժվարությունը կայանում է նրանում, որ Հայաստանի ապահովագրական շուկան համեմատաբար նոր է և անկայուն, այդուամենայնիվ, գրեթե անհնար է կատարել ապագա գնահատումներ` հիմնվելով պատմական տվյալների վրա:

Ընկերությունը գնահատում է ներկայացված պահանջները «դեպք-առ-դեպք» մեթոդով:

Իրական արժեքի չափումը

Ֆինանսական գործիքների (երբ ակտիվ շուկայի գնանշումներ չկան) և ոչ ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքը սահմանելու համար ղեկավարությունն օգտագործում է գնահատման տեխնիկան: Սա ներառում է զարգացող գնահատումները և ենթադրությունները համապատասխան նրան, թե շուկայի մասնակիցները ինչպես կգնահատեն գործիքները: Ղեկավարությունն իր ենթադրություններում որքան հնարավոր է հիմնվում է դիտարկվող տվյալների վրա, սակայն դրանք միշտ չէ, որ հասանելի են: Այդ դեպքում, ղեկավարությունն օգտագործում է իր ունեցած ամենալավ տեղեկատվությունը: Գնահատված իրական արժեքը կարող է տարբերվել փաստացի արժեքից, որը հաշվետու ժամանակաշրջանի դրությամբ կարող է հասանելի լինել անհատական գործարքների դեպքում (տես` ծանոթագրություն 34):

Ներդրումային արժեթղթերի դասակարգում

Ընկերության ներդրումային արժեթղթերը ներառում են պետական և ոչ պետական պարտատոմսերը: Սկզբնական ճանաչման ժամանակ Ընկերությունը դասակարգում է արժեթղթերը որպես վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ, որոնց իրական արժեքի ճշգրտումն իրականացվում է կապիտալում:

Հիմնական միջոցների օգտակար ծառայության ժամկետ

Հիմնական միջոցների օգտակար ծառայության ժամկետի գնահատումը դատողության արդյունք է՝ հիմնված նման ակտիվի հետ կապված փորձի վրա: Ապագա տնտեսական օգուտները մարմնավորվում են ակտիվներում և սպառվում հիմնականում օգտագործմանը զուգընթաց: Այնուամենայնիվ, այնպիսի գործոնները, ինչպիսիք են գործառնական, տեխնիկական կամ առևտրային մաշվածությունները, հաճախ հանգեցնում են ակտիվի տնտեսական օգուտների նվազեցմանը: Ղեկավարությունը մնացորդային օգտակար ծառայության ժամկետը գնահատում է ակտիվի ընթացիկ տեխնիկական վիճակին համապատասխան և ըստ այն գնահատված ժամանակաշրջանի, որի ընթացքում Ընկերության կանխատեսում է ստանալ օգուտներ: Մնացորդային օգտակար ծառայության ժամկետի գնահատման համար հաշվի են առնվում հետևյալ հիմնական գործոնները. ակտիվների կանխատեսվող օգտագործումը, գործառնական գործոններից և պահպանման ծրագրից կախված՝ մաշվածությունը և շուկայական պայմանների փոփոխություններից առաջացող տեխնիկական և առևտրային մաշվածությունը:

Կապակցված կողմերի հետ գործառնություններ

Ընկերությունն իր գործունեության ընթացքում իրականացնում է գործառնություններ կապակցված կողմերի հետ: Նշված գործառնությունները հիմնականում իրականացվում են շուկայական պայմաններով: Գործող շուկայի բացակայության դեպքում Ընկերությունը կատարում է դատողություններ գործառնությունների շուկայական կամ ոչ շուկայական բնույթի վերաբերյալ: Դատողությունները հիմնվում են այլ հաճախորդների հետ նմանատիպ գործառնությունների, ինչպես նաև արդյունավետ դրույքների վերլուծությունների վրա (տես՝ ծանոթագրություն 33):

Դեբիտորական պարտքերի գծով արժեզրկումից պահուստներ

Ընկերությունը գնահատում է խնդրահարույց դեբիտորական պարտքերը յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի համար՝ պարզելու համար, թե արդյոք անհրաժեշտ է արժեզրկման պահուստ ձևավորել ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում: Մասնավորապես, ղեկավարության դատողությունն անհրաժեշտ է ապագա դրամական հոսքերի գումարը և պարբերականությունը գնահատելու համար, երբ անհրաժեշտ է պահանջվող պահուստի չափը որոշել: Նման գնահատումները հիմնված են որոշ գործոնների շուրջ ենթադրությունների վրա և ներկա արդյունքները կարող են տարբերվել՝ հանգեցնելով պահուստում հետագա փոփոխությունների:

Նշանակալի դեբիտորական պարտքերի համար անհատական ստեղծված հատուկ պահուստներից բացի, Ընկերությունը նաև ստեղծում է արժեզրկման խմբային պահուստներ այն ռիսկերի գծով, որոնք չնայած որ անհատապես չեն գնահատվել, սակայն պարունակում են չվճարման ավելի մեծ ռիսկ, քան սկզբնապես որոշվել էր: Սա հաշվի է առնում այնպիսի գործոնների ազդեցությունը, ինչպիսիք են վատթարացումը երկրի և արդյունաբերության ռիսկում և տեխնոլոգիական հնացումը, ինչպես նաև բացահայտված կառուցվածքային թերությունները կամ դրամական հոսքերի նվազումները:

Հարկային օրենսդրություն

ՀՀ հարկային օրենսդրությունը ենթակա է տարակարծիք մեկնաբանությունների: Տես 32 ծանոթագրությունը:

Ընկերության ղեկավարությունը չի վերանայել իր նախորդ գնահատումները, այսինքն չի ապաճանաչել հիմնական միջոցների հետ կապված իր նախկինում գնահատված հետաձգված հարկային պարտավորությունը և շարունակում է կատարել իր հարկային հաշվառումը, ինչպես նախկինում:

6. Հիմնական միջոցներ

Հազար ՀՀ դրամ	Հող	Շենքեր	Համակարգչային տեխնիկա և կապի միջոցներ	Փոխադրա-միջոցներ	Գրասենյակային սարքավորումներ	Այլ հիմնական միջոցներ	Ընդամենը
ՎԵՐԱԳՆԱՀԱՏՎԱԾ ԱՐԺԵՔ							
2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	**9,200**	**1,078,700**	**296,137**	**109,574**	**164,337**	**11,066**	**1,669,014**
Վերագնահատում	(2,200)	19,574	-	-	-	-	**17,374**
Վերագնահատման արդյունքում մաշվածության ճշգրտում	-	(21,574)	-	-	-	-	**(21,574)**
Ավելացում	-	-	13,741	510	17,918	1,535	**33,704**
Օտարում	-	-	(1,482)	(1,073)	(465)	(1,813)	**(4,833)**
Վերադասակարգում	-	-				-	**-**
2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	**7,000**	**1,076,700**	**308,396**	**109,011**	**181,790**	**10,788**	**1,693,685**
Վերագնահատում	-	-	-	-	-	-	**-**
Վերագնահատման արդյունքում մաշվածության ճշգրտում	-	-	-	-	-	-	**-**
Ավելացում	-	-	10,801	425	1,336	-	**12,562**
Օտարում	-	-	(1,300)	-	-	-	**(1,300)**
Վերադասակարգում	-	-				-	**-**
2017թ. մարտի 31-ի դրությամբ	**7,000**	**1,076,700**	**317,897**	**109,436**	**183,126**	**10,788**	**1,704,947**
ԿՈՒՏԱԿՎԱԾ ՄԱՇՎԱԾՈՒԹՅՈՒՆ							
2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	**-**	**-**	**185,409**	**74,669**	**111,362**	**2,927**	**374,367**
Հատկացումներ	-	21,574	48,565	15,333	22,921	815	**109,208**
Վերագնահատման արդյունքում մաշվածության ճշգրտում	-	(21,574)		-		-	**(21,574)**
Օտարում	-	-	(1,416)	(358)	(403)	(343)	**(2,520)**
Վերադասակարգում	-	-				-	**-**
2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	**-**	**-**	**232,558**	**89,644**	**133,880**	**3,399**	**459,481**
Հատկացումներ	-	5,384	12,421	3,344	5,371	219	**26,739**
Վերագնահատման արդյունքում մաշվածության ճշգրտում	-	-		-		-	**-**
Օտարում	-	-	(1,192)	-	-	-	**(1,192)**
Վերադասակարգում	-	-				-	**-**
2017թ. մարտի 31-ի դրությամբ	**-**	**5,384**	**243,787**	**92,988**	**139,251**	**3,618**	**485,028**
ՀԱՇՎԵԿՇՌԱՅԻՆ ԱՐԺԵՔ							
2017թ. մարտի 31-ի դրությամբ	**7,000**	**1,071,316**	**74,110**	**16,448**	**43,875**	**7,170**	**1,219,919**
2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	7,000	1,076,700	75,838	19,367	47,910	7,389	1,234,204

Ակտիվների վերագնահատում

Ընկերության հողի և շենքերի վերջին վերագնահատումը կատարվել է 30.12.2016թ. լիցենզավորված անկախ գնահատողի կողմից՝ կիրառելով համեմատական, ծախսային և եկամտային մեթոդները: Արդյունքում գրանցվել է հողի արժեքի նվազում 2.200 հազար դրամ գումարի չափով, ինչպես նաև անշարժ գույքի միավորների արժեքի զուտ աճ, ընդամենը 19,574 հազար դրամ գումարի չափով: Իրական արժեքով անշարժ գույքի գնահատման համար Ղեկավարությունը հիմք է ընդունում անկախ գնահատողների կողմից ներկայացված արդյունքները: Ընկերության ղեկավարության գնահատմամբ 2017թ. մարտի 31-ի դրությամբ շենքերի վերագնահատված արժեքն էականորեն չի տարբերվում դրանց շուկայական արժեքից:

Ամբողջությամբ մաշված ակտիվներ

2017թ. մարտի 31-ի դրությամբ հիմնական միջոցների ցանկում ներառված ամբողջությամբ մաշված ակտիվների սկզբնական արժեքը կազմում է 93,534 հազար դրամ (2016թ. 93,534 հազար դրամ):

Հիմնական միջոցների սահմանափակումներ

2017թ.-ի մարտի 31-ի դրությամբ Ընկերությունը չունի գրավադրված գույք (2016թ.՝ ոչինչ):

7. Ոչ նյութական ակտիվներ

Հազար ՀՀ դրամ	Լիցենզիաներ և վստահագրեր	Համակարգչային ծրագրեր	Այլ ոչ նյութական ակտիվներ	Ընդամենը
ՍԿԶԲՆԱԿԱՆ ԱՐԺԵՔ				
2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	**47,813**	**84,848**	**2,774**	**135,435**
Ավելացում	2,535	-	-	2,535
Օտարում	(2,402)	-	(755)	(3,157)
Վերադասակարգում	(26,048)	26,048	-	-
2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	**21,898**	**110,896**	**2,019**	**134,813**
Ավելացում	2,035	3,440	-	5,475
Օտարում	(1,700)	-	-	(1,700)
Վերադասակարգում	-	-	-	-
2017թ. մարտի 31-ի դրությամբ	**22,233**	**114,336**	**2,019**	**138,588**
ԱՄՈՐՏԻԶԱՑԻԱ				
2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	**29,057**	**27,805**	**1,248**	**58,110**
Մասհանումներ	2,261	14,654	230	17,145
Օտարում	(2,402)	-	(755)	(3,157)
Վերադասակարգում	(7,814)	7,814	-	-
2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	**21,102**	**50,273**	**723**	**72,098**
Մասհանումներ	470	3,779	50	4,299
Օտարում	(1,700)		-	(1,700)
Վերադասակարգում	-	-	-	-
2017թ. մարտի 31-ի դրությամբ	**19,872**	**54,052**	**773**	**74,697**
ՀԱՇՎԵԿՇՌԱՅԻՆ ԱՐԺԵՔ				
2017թ. մարտի 31-ի դրությամբ	**2,361**	**60,284**	**1,246**	**63,891**
2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	797	60,623	1,296	62,715

2017թ.-ի մարտի 31-ի դրությամբ Ընկերությունը չի տիրապետել պարտավորությունների դիմաց գրավադրված կամ որևէ այլ սահմանափակման ենթակա ոչ նյութական ակտիվներ:

8. Այլ ակտիվներ

Հազար ՀՀ դրամ	2017 մարտի 31	2016 դեկտեմբերի 31
Կանխավճարներ և այլ դեբիտորներ	239,239	280,514
Կասկածելի դեբիտորական պարտքերի գծով պահուստ	(32)	(101)
	239,207	280,413
Հաշվարկներ աշխատակիցների հետ	1,706	3,794
Ձևաթղթեր	145	152
Այլ	1,210	1,461
Ընդամենը այլ ակտիվներ	**242,268**	**285,820**

Այլ ակտիվների գծով արժեզրկման կորուստների պահուստի շարժը հետևյալն է.

Հազար ՀՀ դրամ	Ընդամենը
2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	**639**
Տարվա ծախս	(640)
Դուրսգրում	(568)
Վերադարձ	670
2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	**101**
Տարվա ծախս	165
Դուրսգրում	(262)
Վերադարձ	28
2017թ. մարտի 31-ի դրությամբ	**32**

9. Հետաձգված ձեռքբերման ծախսեր

Հետևյալ աղյուսակը ներկայացնում է տվյալ ժամանակաշրջանի համար հետաձգված ձեռքբերման ծախսերի շարժը.

Հազար ՀՀ դրամ	Ընդամենը
2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	**579,724**
Հետաձգված ձեռքբերման ծախսեր	1,068,667
Ծախսի ճանաչում (Ծանոթ. 26)	(1,205,286)
2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	**443,105**
Հետաձգված ձեռքբերման ծախսեր	371,125
Ծախսի ճանաչում (Ծանոթ. 26)	(271,430)
2017թ. մարտի 31-ի դրությամբ	**542,800**

10. Ապահովագրության գծով դեբիտորական պարտքեր

Հազար ՀՀ դրամ	2017 մարտի 31	2016 դեկտեմբերի 31
Պահանջներ ապահովադիրների նկատմամբ	1,215,344	1,185,705
Պահանջներ վերաապահովագրողների նկատմամբ	20,176	35,920
Պահանջներ միջնորդների նկատմամբ	187,452	287,631
Սուբրոգացիա	76,440	84,554
Արժեզրկումից պահուստ	(199,495)	(194,560)
Ընդամենը ապահովագրության գծով դեբիտորական պարտքեր	**1,299,917**	**1,399,250**

Տարվա ընթացքում արժեզրկումից պահուստի շարժը ապահովագրության գծով դեբիտորական պարտքերի գծով հետևյալն է.

Հազար ՀՀ դրամ	Ընդամենը
2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	**209,416**
Տարվա ծախս	110,580
Դուրս գրում	(146,710)
Վերադարձ	21,274
2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	**194,560**
Տարվա ծախս	28,376
Դուրս գրում	(32,357)
Վերադարձ	8,916
2017թ. մարտի 31-ի դրությամբ	**199,495**

11. Այլ անձանց տրամադրված փոխառություններ

Հազար ՀՀ դրամ	2017 մարտի 31	2016 դեկտեմբերի 31
Փոխառություններ ֆիզիկական անձանց	-	-
Փոխառություններ իրավաբանական անձանց	12,641	22,101
Արժեզրկումից պահուստ	-	-
Ընդամենը այլ անձանց տրամադրված փոխառություններ	**12,641**	**22,101**

Այլ անձանց տրամադրված փոխառությունների արժեզրկումից պահուստի շարժը հետևյալն է.

Հազար ՀՀ դրամ	Ընդամենը
2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	**-**
Տարվա ծախս	500
Դուրսգրում	(500)
2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	**-**
Տարվա ծախս	-
Դուրսգրում	-
2017թ. մարտի 31-ի դրությամբ	**-**

12. Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Հազար ՀՀ դրամ	2017 մարտի 31	2016 դեկտեմբերի 31
Ավանդներ	2,184,557	1,764,931
Ընդամենը պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	**2,184,557**	**1,764,931**

Ավանդները ժամկետանց կամ արժեզրկված չեն:

Ավանդները բանկերում ունեն 90 օրից ավել մարման ժամկետ (կամ կարճաժամկետ են, բայց պարբերաբար մարման ժամկետները վերանայվում են և երկարաձգվում):

2017թ. մարտի 31-ի դրությամբ այլ ֆինանսական կազմակերպություններում ավանդները՝ 1,572,878 հազար դրամ գումարով (72%) կենտրոնացված են 3 բանկերում (2016թ՝ 1,332,257 հազար դրամ գումարով (75%) կենտրոնացված 3 բանկերում):

2017թ. մարտի 31-ի դրությամբ Ընկերության ներգրաված միջոցների և ստացված երաշխիքների դիմաց գրավադրված ավանդ չկա (2016թ.՝ ոչինչ):

13. Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ

Հազար ՀՀ դրամ	2017 մարտի 31	2016 դեկտեմբերի 31
Չգնանշվող ներդրումներ		
ՀՀ պետական պարտատոմսեր	3,473,660	3,113,009
Ոչ պետական պարտատոմսեր	-	-
Ընդամենը ներդրումներ	**3,473,660**	**3,113,009**

Բոլոր պարտքային արժեթղթերն ունեն հաստատուն տոկոսներ:

Չգնանշված վաճառքի համար մատչելի պարտքային արժեթղթերի իրական արժեքը չափվում է՝ կիրառելով գնահատման մեխանիզմ, որն օգտագործում է ներկա շուկայական դրույքները՝ ապագա դրամական հոսքերը զեղչելու համար:

Վաճառքի համար մատչելի պարտքային արժեթղթերը 769,887 հազար դրամով իրական արժեքով (2016թ.՝ 1,545,353 հազար դրամ) գրավադրված են հետգնման պայմանագրերով բանկերում, որոնց վերավաճառքի կամ գրավադրման իրավունքը երրորդ կողմին չի փոխանցվել: Դրանք վերադասակարգվել են որպես հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր հաշվապահական հաշվեկշռում՝ առանձին տողում (Ծանոթ. 18):

2017թ. մարտի 31-ի դրությամբ Ընկերության կողմից ստացված վարկերի դիմաց գրավադրված ոչ պետական պարտատոմսեր չկան (2016թ.՝ ոչինչ):

14. Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Հազար ՀՀ դրամ	2017 մարտի 31	2016 դեկտեմբերի 31
Կանխիկ դրամական միջոցներ	1,713	1,216
Բանկային հաշիվներ	50,397	102,034
Ընդամենը դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	**52,110**	**103,250**

2017թ. մարտի 31-ի դրությամբ 41,038 հազար դրամ գումարով (81%) հաշիվները կենտրոնացված են 5 բանկերում (20165թ.՝ 78,031 հազար դրամ գումարով (76%) կենտրոնացված 5 բանկերում):

15. Բաժնետիրական կապիտալ

2017թ. մարտի 31-ի դրությամբ Ընկերության գրանցված և ամբողջությամբ վճարված բաժնետիրական կապիտալը կազմում է 2,536,260 հազ. դրամ: Համաձայն Ընկերության կանոնադրության, բաժնետիրական կապիտալը կազմված է թվով 4,124 սովորական բաժնետոմսերից՝ յուրաքանչյուրը 615,000 դրամ անվանական արժեքով (2016թ.՝ 4,124 սովորական բաժնետոմսերից՝ յուրաքանչյուրը 615,000 դրամ անվանական արժեքով):

2017թ. մարտի 31-ի դրությամբ Ընկերության բաժնետերերն են.

Հազար ՀՀ դրամ	2017 մարտի 31		2016 դեկտեմբերի 31	
	Վճարված բաժնետիրական կապիտալ	Բաժնեմասը վճարված կապիտալում, %	Վճարված բաժնետի-րական կապիտալ	Բաժնեմասը վճարված կապիտալում, %
Լևոն Ալթունյան	634,065	25	634,065	25
«Ինվեստ-Պոլիս» ՓԲԸ	1,902,195	75	1,902,195	75
Ընդամենը	**2,536,260**	**100**	**2,536,260**	**100**

2017թ. մարտի 31-ի դրությամբ Ընկերության կողմից հետ գնված բաժնետոմսեր չեն եղել:

Սովորական բաժնետոմսերի բաժնետերերը իրավունք ունեն ստանալու շահաբաժին և մեկ ձայնի իրավունք Ընկերության տարեկան և ընդհանուր ժողովներում:

2016թ. ապրիլ ամսում բաժնետերերի ժողովի ընթացքում, Ընկերությունը հաստատել է շահաբաժնի չափը 31 դեկտեմբեր 2015թ. տարվա համար 400,000 հազար դրամ ընդհանուր գումարով 4,124 սովորական բաժնետոմսերի վերաբերյալ (97 հազար դրամ յուրաքանչյուր բաժնետոմսի համար):

Բաշխման ենթակա Ընկերության պահուստները սահմանափակվում են կուտակված շահույթով՝ հաշվարկված համաձայն ՀՀ օրենսդրության: Բաշխման ոչ ենթակա միջոցները ներկայացված են գլխավոր պահուստով, որը ստեղծված է համաձայն ՀՀ օրենսդրության պահանջների՝ ընդհանուր ֆինանսական ռիսկերը, ներառյալ հնարավոր կորուստները և այլ չնախատեսված ռիսկերը և ծախսերը փոխհատուցելու նպատակով: Պահուստը ստեղծվել է համաձայն Ընկերութան կանոնադրության, որը նախատեսում է պահուստի ստեղծում այդ նպատակների համար ոչ պակաս քան հաշվապահական հաշվառման հաշիվներում արտացոլված բաժնետիրական կապիտալի 15 %-ի չափով: 2016թ գլխավոր պահուստը ավելացվել է 24,253 հազար դրամով ընկերության կուտակված շահույթի հաշվին:

16. Ապահովագրության պայմանագրերի գծով պարտավորություններ

Հազար ՀՀ դրամ	2017 մարտի 31			2016 դեկտեմբերի 31		
	Ապահովա-գրության պայմանագրերի գծով պարտա-վորություն	Վերաապահովա-գրական ակտիվներ	Զուտ պարտա-վորություններ	Ապահովագրության պայմանագրերի գծով պարտա-վորություն	Վերաապահովա-գրական ակտիվներ	Զուտ պարտա-վորություններ
Չվաստակած ապահովագրական վճարներ	4,622,579	(1,433,194)	**3,189,385**	4,002,132	(1,577,914)	**2,424,218**
Տեղի ունեցած, սակայն չներկայացված պահանջներ	226,615	(36,903)	**189,712**	210,724	(28,217)	**182,507**
Ներկայացված պահանջներ	731,114	(452,484)	**278,630**	625,114	(279,081)	**346,033**
2017թ մարտի 31-ի դրությամբ / 2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	**5,580,308**	**(1,922,581)**	**3,657,727**	**4,837,970**	**(1,885,212)**	**2,952,758**

Ծանոթագրության հաջորդ աղյուսակները ցույց են տալիս ապահովագրական պարտավորությունների և համապատասխան վերաապահովագրական ակտիվների գծով փոփոխությունները հաշվետու ժամանակաշրջանների համար.

Չվաստակած ապահովագրավճարներ

Հազար ՀՀ դրամ	Ապահովագրական պարտավորություններ	Վերաապահովագրական ակտիվներ	Զուտ պարտավորություններ
2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	**3,437,492**	**(1,065,660)**	**2,371,832**
Ընթացիկ ժամանակաշրջանի ապահովագրավճարներ	8,647,769	(2,414,184)	6,233,585
Ընթացիկ ժամանակաշրջանում վաստակած ապահովագրավճարներ	(8,083,129)	1,901,930	(6,181,199)
2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	**4,002,132**	**(1,577,914)**	**2,424,218**
Ընթացիկ ժամանակաշրջանի ապահովագրավճարներ	2,661,600	(359,096)	2,302,504
Ընթացիկ ժամանակաշրջանում վաստակած ապահովագրավճարներ	(2,041,153)	503,816	(1,537,337)
2017թ. մարտի 31-ի դրությամբ	**4,622,579**	**(1,433,194)**	**3,189,385**

Պահանջների պահուստ

Հազար ՀՀ դրամ	Ապահովագրական պարտավորություններ	Վերաապահովագրական ակտիվներ	Զուտ պարտավորություններ
Տեղի ունեցած, սակայն չներկայացված պահանջներ	262,002	(57,602)	204,400
Ներկայացված պահանջներ	488,954	(195,232)	293,722
2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	**750,956**	**(252,834)**	**498,122**
ՆԶՊՊ և ՏԶՊՊ ընդհանուր փոփոխություն	3,494,781	(246,602)	3,248,179
Վճարված հատուցումներ	(3,409,899)	192,138	(3,217,761)
2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	**835,838**	**(307,298)**	**528,540**
Տեղի ունեցած, սակայն չներկայացված պահանջներ	210,724	(28,217)	182,507
Ներկայացված պահանջներ	625,114	(279,081)	346,033
2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	**835,838**	**(307,298)**	**528,540**
ՆԶՊՊ և ՏԶՊՊ ընդհանուր փոփոխություն	1,191,274	(275,549)	915,725
Վճարված հատուցումներ	(1,069,383)	93,460	(975,923)
2017թ. մարտի 31-ի դրությամբ	**957,729**	**(489,387)**	**468,342**
Տեղի ունեցած, սակայն չներկայացված պահանջներ	226,615	(36,903)	189,712
Ներկայացված պահանջներ	731,114	(452,484)	278,630
2017թ. մարտի 31-ի դրությամբ	**957,729**	**(489,387)**	**468,342**

17. Ապահովագրության գծով կրեդիտորական պարտքեր

Հազար ՀՀ դրամ	2017 մարտի 31	2016 դեկտեմբերի 31
Ապահովադիրներին վճարվելիք գումարներ	21,587	10,807
Վերաապահովագրողներին վճարվելիք գումարներ	535,021	661,274
Գործակալներին, բրոքերներին և միջնորդներին վճարվելիք գումարներ	108,881	91,245
Ընդամենը ապահովագրության գծով կրեդիտորական պարտքեր	**665,489**	**763,326**

18. Վարկեր ռեպո համաձայնագրերով

Հազար ՀՀ դրամ	Ակտիվ		Պարտավորություն	
	2017 մարտի 31	2016	**2017 մարտի 31**	2016
Ռեպո համաձայնագրերով գրավադրված արժեթղթեր (ծանթ. 13)	**769,887**	1,545,353	**734,589**	1,432,615
Ընդամենը	**769,887**	**1,545,353**	**734,589**	**1,432,615**

19. Ապագա ժամանակաշրջանի եկամուտներ

Ապագա ժամանակաշրջանի եկամուտները վերաբերում են հետաձգված վերաապահովագրության պայմանագրերից ստացվելիք միջնորդավճարներին, որոնց շարժը ներկայացված է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	Ընդամենը
2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	**117,634**
Հետաձգված վերաապահովագրության միջնորդավճարներ	235,321
Եկամուտի ճանաչում (Ծանոթ. 23)	(216,631)
2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	**136,324**
Հետաձգված վերաապահովագրության միջնորդավճարներ	(74,052)
Եկամտի ճանաչում (Ծանոթ. 23)	53,429
2017թ. մարտի 31-ի դրությամբ	**115,701**

20. Այլ պարտավորություններ

Հազար ՀՀ դրամ	2017 մարտի 31	2016 դեկտեմբերի 31
Այլ պարտավորություններ (ֆինանսական)		
Վճարվելիք գումարներ	29,401	27,659
Ավտոապահովագրողների բյուրոյին վճարվելիք գումարներ	14,569	14,569
Պարտավորություններ անձնակազմի նկատմամբ	150,379	130,134
Այլ վճարվելիք գումարներ	8,284	15,868
	202,633	***188,230***
Այլ պարտավորություններ (ոչ ֆինանսական)		
Պարտավորություններ հարկերի գծով՝ բացառությամբ շահութահարկի	35,844	59,490
Ընդամենը այլ պարտավորություններ	**238,477**	**247,720**

21. Ապահովագրավճարներ

Հազար ՀՀ դրամ

2017	Համախառն ապահովա-գրավճարներ	Փոփոխություն չվաստակած ապահովա-գրավճարների համախառն պահուստում	***Համախառն ապահովա-գրավճարների գծով հասույթ***	Արժեզրկման ծախս ապահովագրավճարի գծով	***Համախառն ապահովագրավճարների գծով հասույթ, արժեզրկումից հետո***	Վերաապա-հովագրողներին փոխանցված ապահովագրա-վճարներ	Վերաապա-հովագրողների մասը չվաստակած ապահովա-գրավճարների համախառն պահուստի փոփոխությունում	***Փոխանցված վաստակած ապահովա-գրավճարներ***	**Ապահովագրավճար-ների գծով զուտ հասույթ**
Դժբախտ պատահարներից ապահովագրություն	168,805	(110,295)	***58,510***	***(479)***	***58,031***	(82,126)	58,363	***(23,763)***	**34,268**
Առողջության ապահովագրություն	891,874	(428,669)	***463,205***	***(3,230)***	***459,975***	(6,757)	(38,245)	***(45,002)***	**414,973**
Ցամաքային տրանսպորտի ապահովագրություն	111,797	(9,131)	***102,666***	***2,114***	***104,780***	(22,796)	3,006	***(19,790)***	**84,990**
Օդանավերի ապահովագրություն	17,348	908	***18,256***	***225***	***18,481***	(11,945)	(1,817)	***(13,762)***	**4,719**
Փոխադրվող գույքի (բեռների) ապահովագրություն	21,717	(4,885)	***16,832***	***(69)***	***16,763***	(15,608)	5,251	***(10,357)***	**6,406**
Հրդեհից, բնական աղետներից և գույքին հասցված այլ վնասներից ապահովագրություն	209,146	170,329	***379,475***	***2,835***	***382,310***	(151,337)	(165,669)	***(317,006)***	**65,304**
Ցամաքային ավտոտրանսպորտային միջոցների օգտագործումից բխող պատասխանատվության կամավոր ապահովագրություն	5,080	811	***5,891***	***-***	***5,891***	(1,350)	(388)	***(1,738)***	**4,153**
Օդանավերի (նաև՝ բեռնափոխադրող) օգտագործումից բխող պատասխանատվության ապահովագրություն	5,658	11,329	***16,987***	***-***	***16,987***	(2,086)	(12,411)	***(14,497)***	**2,490**
Ընդհանուր պատասխանատվության ապահովագրություն	65,301	(24,530)	***40,771***	***(480)***	***40,291***	(30,483)	3,552	***(26,931)***	**13,360**
Երաշխիքի տրամադրում	-	-	***-***	***-***	***-***	-	-	***-***	**-**
Ֆինանսական վնասների ապահովագրություն	36,867	(17,093)	***19,774***	***107***	***19,881***	(34,395)	15,292	***(19,103)***	**778**
Աջակցության ապահովագրություն	21,936	20,157	***42,093***	***(189)***	***41,904***	(213)	(11,654)	***(11,867)***	**30,037**
Ցամաքային ավտոտրանսպորտային միջոցների օգտագործումից բխող պատասխանատվության պարտադիր ապահովագրություն	1,106,071	(229,379)	***876,692***	***(25,290)***	***851,402***	-	-	***-***	**851,402**
Մարտի 31-ի դրությամբ	**2,661,600**	**(620,448)**	***2,041,152***	***(24,456)***	***2,016,696***	**(359,096)**	**(144,720)**	***(503,816)***	**1,512,880**

Հազար ՀՀ դրամ

2016	Համախառն ապահովա-գրավճարներ	Փոփոխություն չվաստակած ապահովա-գրավճարների համախառն պահուստում	***Համախառն ապահովա-գրավճարների գծով հասույթ***	Արժեզրկման ծախս ապահովագրավճարի գծով	***Համախառն ապահովագրավճարների գծով հասույթ, արժեզրկումից հետո***	Վերաապա-հովագրողներին փոխանցված ապահովագրա-վճարներ	Վերաապա-հովագրողների մասը չվաստակած ապահովա-գրավճարների համախառն պահուստի փոփոխությունում	***Փոխանցված վաստակած ապահովա-գրավճարներ***	**Ապահովա-գրավճար-ների գծով զուտ հասույթ**
Դժբախտ պատահարներից ապահովագրություն	40,821	5,588	***46,409***	***(378)***	***46,031***	(3,074)	1,143	***(1,931)***	**44,100**
Առողջության ապահովագրություն	692,076	(316,235)	***375,841***	***(1,588)***	***374,253***	-	-	***-***	**374,253**
Ցամաքային տրանսպորտի ապահովագրություն	103,696	30,873	***134,569***	***205***	***134,774***	(21,518)	(3,681)	***(25,199)***	**109,575**
Օդանավերի ապահովագրություն	-	9,730	***9,730***	***-***	***9,730***	-	(4,561)	***(4,561)***	**5,169**
Փոխադրվող գույքի (բեռների) ապահովագրություն	17,448	(2,169)	***15,279***	***35***	***15,314***	(8,814)	1,120	***(7,694)***	**7,620**
Հրդեհից, բնական աղետներից և գույքին հասցված այլ վնասներից ապահովագրություն	140,281	274,622	***414,903***	***(304)***	***414,599***	(95,279)	(247,629)	***(342,908)***	**71,691**
Ցամաքային ավտոտրանսպորտային միջոցների օգտագործումից բխող պատասխանատվության կամավոր ապահովագրություն	9,006	580	***9,586***	***-***	***9,586***	(2,198)	(218)	***(2,416)***	**7,170**
Օդանավերի (նաև՝ բեռնափոխադրող) օգտագործումից բխող պատասխանատվության ապահովագրություն	-	3,729	***3,729***	***-***	***3,729***	-	(1,608)	***(1,608)***	**2,121**
Ընդհանուր պատասխանատվության ապահովագրություն	29,772	20,831	***50,603***	***(199)***	***50,404***	(16,805)	(15,354)	***(32,159)***	**18,245**
Երաշխիքի տրամադրում	-	-	***-***	***-***	***-***	-	-	***-***	**-**
Ֆինանսական վնասների ապահովագրություն	13,500	(4,491)	***9,009***	***-***	***9,009***	(13,388)	5,031	***(8,357)***	**652**
Աջակցության ապահովագրություն	36,959	8,369	***45,328***	***34***	***45,362***	(13,768)	281	***(13,487)***	**31,875**
Ցամաքային ավտոտրանսպորտային միջոցների օգտագործումից բխող պատասխանատվության պարտադիր ապահովագրություն	1,145,793	(280,047)	***865,746***	***(424)***	***865,322***	-	-	***-***	**865,322**
Մարտի 31-ի դրությամբ	**2,229,352**	**(248,620)**	***1,980,732***	***(2,619)***	***1,978,113***	**(174,844)**	**(265,476)**	***(440,320)***	**1,537,793**

22. Վերաապահովագրության միջնորդավճարների գծով զուտ եկամուտ

Հազար ՀՀ դրամ	Վերաապա-հովագրության միջնորդավճար	Վերաապահո-վագրության միջնորդավճարների վերադարձ դադարեցումների գծով	2017 մարտի 31 Զուտ վերաապա-հովագրության միջնորդավճար	Վերաապա-հովագրության միջնորդավճար	Վերաապահո-վագրության միջնորդավճարների վերադարձ դադարեցումների գծով	2016 մարտի 31 Զուտ վերաապա-հովագրության միջնորդավճար
Դժբախտ պատահարներից ապահովագրություն	**3,205**	**(226)**	**2,979**	335	(6)	**329**
Ցամաքային տրանսպորտի ապահովագրություն	**5,619**	**(86)**	**5,533**	7,931	(156)	**7,775**
Փոխադրվող գույքի (բեռների) ապահովագրություն	**2,753**	**(12)**	**2,741**	1,450	(3)	**1,447**
Հրդեհից և բնական աղետներից ապահովագրություն	**37,747**	**(8,888)**	**28,859**	37,951	(994)	**36,957**
Ցամաքային ավտոտրանսպորտային միջոցների օգտագործումից բխող պատասխանատվության կամավոր ապահովագրություն	**591**	**(37)**	**554**	811	(30)	**781**
Օդանավերի (նաև՝ բեռնափոխադրող) օգտագործումից բխող պատասխանատվության ապահովագրություն	**-**	**-**	**-**	-	-	**-**
Ընդհանուր պատասխանատվության ապահովագրություն	**4,208**	**(5)**	**4,203**	4,803	-	**4,803**
Ֆինանսական վնասների ապահովագրություն	**1,571**	**-**	**1,571**	747	-	**747**
Աջակցության ապահովագրություն	**167**	**-**	**167**	178	-	**178**
Առողջության ապահովագրություն	**7,670**	**(848)**	**6,822**			
Ընդամենը	**63,531**	**(10,102)**	**53,429**	**54,206**	**(1,190)**	**53,016**

23. Ներդրումային եկամուտ

Հազար ՀՀ դրամ	2017 մարտի 31	2016 մարտի 31
Ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջներից տոկոսային եկամուտ	58,925	22,163
Վաճառքի համար մատչելի արժեթղթերից տոկոսային եկամուտ	113,914	117,877
Այլ ներդրումային եկամուտ	814	5,032
Ընդամենը ներդրումային եկամուտ	**173,653**	**145,072**

24. Ապահովագրական հատուցումներ

Հազար ՀՀ դրամ	Դժբախտ պատահարներ	Առողջություն	Ցամաքային տրանսպորտ	Օդանավերի ապահովագրութ-յուն	Փոխադրվող գույք (բեռներ)	Հրդեհ և բնական աղետներ	Ցամաքային տրանսպորտի օգտագործումից բխող պատասխա-նատվություն	Ընդհանուր պատասխա-նատվություն	Ֆինանսական վնասներ	Աջակցություն	ԱՊՊԱ	2017 մարտի 31 Ընդամենը
Ընթացիկ տարվա հատուցումներ	8,343	304,327	46,431	-	1,363	14,757	1,170	1,052	76,125	7,258	608,557	**1,069,383**
Փոփոխություն տեղի ունեցած, սակայն չներկայացված պահանջների պահուստում	(920)	2,619	(1,908)	-	117	10,108	(159)	(806)	1,353	111	5,376	**15,891**
Փոփոխություն ներկայացված, սակայն չկարգավորված պահանջների պահուստում	(279)	12,759	(18,047)	-	2,742	197,074	(800)	(9,592)	(29,857)	(3,106)	(44,895)	**105,999**
Ապահովագրական հատուցումներ	**7,144**	**319,705**	**26,476**	**-**	**4,222**	**221,939**	**211**	**(9,346)**	**47,621**	**4,263**	**569,038**	**1,191,273**
Ընթացիկ տարվա հատուցումներում վերաապահովագրողի մաս	-	(1,855)	(12,295)	-	(1,226)	(1,397)	-	(611)	(76,075)	-	-	**(93,459)**
Տեղի ունեցած, սակայն չներկայացված պահանջների պահուստում վերաապահովագրողի մասի փոփոխություն	-	(124)	1,165	-	(125)	(9,808)	-	1,309	(1,104)	-	-	**(8,687)**
Ներկայացված, սակայն չկարգավորված պահանջների պահուստում վերաապահովագրողի մասի փոփոխություն	-	(616)	1,764	-	(2,676)	(211,701)	-	9,015	30,811	-	-	**(173,403)**
Ապահովագրական հատուցումներում վերաապահովագրողի մաս	**-**	(2,595)	**(9,366)**	**-**	**(4,027)**	**(222,906)**	**-**	**9,713**	**(46,368)**	**-**	-	**(275,549)**
Զուտ ապահովագրական հատուցումներ	**7,144**	**317,110**	**17,110**	**-**	**195**	**(967)**	**211**	**367**	**1,253**	**4,263**	**569,038**	**915,724**

Հազար ՀՀ դրամ	Դժբախտ պատահարներ	Առողջություն	Ցամաքային տրանսպորտ	Օդանավերի ապահովագրութ-յուն	Փոխադրվող գույք (բեռներ)	Հրդեհ և բնական աղետներ	Ցամաքային տրանսպորտի օգտագործումից բխող պատասխա-նատվություն	Ընդհանուր պատասխա-նատվություն	Ֆինան-սական վնասների	Աջակ-ցություն	ԱՊՊԱ	2016 մարտի 31 Ընդամենը
Ընթացիկ տարվա հատուցումներ	15,825	264,700	66,555	-	1,759	17,476	1,255	357	19,204	3,423	456,149	**846,703**
Փոփոխություն տեղի ունեցած, սակայն չներկայացված պահանջների պահուստում	352	8,304	489	-	(29)	(1,964)	(59)	(1,484)	(42)	(909)	(3,788)	**870**
Փոփոխություն ներկայացված, սակայն չկարգավորված պահանջների պահուստում	792	8,256	(10,091)	-	(1,920)	(19,637)	(544)	(1,027)	(20,052)	(317)	(16,317)	**(60,857)**
Ապահովագրական հատուցումներ	**16,969**	**281,260**	**56,953**	**-**	**(190)**	**(4,125)**	**652**	**(2,154)**	**(890)**	**2,197**	**436,044**	**786,716**
Ընթացիկ տարվա հատուցումներում վերաապահովագրողի մաս	-	-	(21,745)	-	(1,407)	(16,940)	-	(246)	(23,175)	-	-	**(63,513)**
Տեղի ունեցած, սակայն չներկայացված պահանջների պահուստում վերաապահովագրողի մասի փոփոխություն	-	-	(1,549)	-	(15)	849	3	1,354	31	(90)	-	**583**
Ներկայացված, սակայն չկարգավորված պահանջների պահուստում վերաապահովագրողի մասի փոփոխություն	-	-	(762)	-	736	19,595	19	983	23,786	(88)	-	**44,268**
Ապահովագրական հատուցումներում վերաապահովագրողի մաս	**-**	-	**(24,056)**	**-**	**(686)**	**3,504**	**22**	**2,091**	**642**	**(178)**	-	**(18,661)**
Զուտ ապահովագրական հատուցումներ	**16,969**	**281,260**	**32,897**	**-**	**(876)**	**(621)**	**674**	**(63)**	**(248)**	**2,019**	**436,044**	**768,055**

25. Չեռքբերման ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2017 մարտի 31	2016 մարտի 31
Միջնորդավճարներ գործակալներին		
Դժբախտ պատահարներից ապահովագրություն	9,201	9,810
Առողջության ապահովագրություն	52,674	56,593
Ցամաքային տրանսպորտի ապահովագրություն	17,236	23,111
Հրդեհից և բնական աղետներից ապահովագրություն	26,950	34,876
Աջակցության ապահովագրություն	8,949	9,534
ԱՊՊԱ	129,468	117,746
Այլ	12,755	12,537
	257,233	**264,207**
Միջնորդավճարներ բրոքերներին		
Ցամաքային տրանսպորտի ապահովագրություն	489	1,719
Փոխադրվող գույքի (բեռների) ապահովագրություն	207	1,844
Հրդեհից և բնական աղետներից ապահովագրություն	5,939	9,309
Ցամաքային ավտոտրանսպորտային միջոցների օգտագործումից բխող պատասխանատվության կամավոր ապահովագրություն	7	340
Ընդհանուր պատասխանատվության ապահովագրություն	1,157	3,230
Այլ	5,014	14,013
	12,814	**30,455**
Այլ ձեռքբերման ծախսեր	**1,383**	**1,397**
Ընդամենը ձեռքբերման ծախսեր	**271,430**	**296,059**

26. Ֆինանսական ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2017 մարտի 31	2016 մարտի 31
Տոկոսային ծախսեր ռեպո համաձայնագրերով վարկերից	22,718	28,193
Տոկոսային ծախսեր բանկերից ստացված վարկերից	-	-
Ընդամենը ֆինանսական ծախսեր	**22,718**	**28,193**

27. Արժեզրկման ծախս/(հակադարձում)

Հազար ՀՀ դրամ	2017 մարտի 31	2016 մարտի 31
Ապահովագրության գծով դեբիտորական պարտքերի արժեզրկման ծախս (ծանոթ. 10), այդ թվում՝		
- Արժեզրկման ծախս ապահովագրավճարի գծով (ծանոթ. 22)	24,456	2,619
- Արժեզրկման ծախս սուբրոգացիայի գծով	3,920	21,341
	28,376	**23,960**
Այլ ակտիվների և այլ դեբիտորական պարտքերի արժեզրկման ծախս, այդ թվում՝		
- Այլ անձանց տրամադրված փոխառությունների գծով (ծանոթ. 11)	-	-
- Այլ ակտիվների գծով (ծանոթ. 8)	165	811
	165	**811**
Ընդամենը ակտիվների արժեզրկման ծախս	**28,541**	**24,771**

28. Անձնակազմի գծով ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2017 մարտի 31	2016 մարտի 31
Աշխատակիցների հատուցումներ ներառյալ դրանց վերաբերող հարկերը	219,245	224,273
Ընդամենը անձնակազմի գծով ծախսեր	**219,245**	**224,273**

29. Այլ գործառնական և վարչական ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2017 մարտի 31	2016 մարտի 31
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների պահպանման ծախսեր	5,083	5,606
Գովազդի ծախսեր	20,313	2,446
Գործուղման ծախսեր	1,408	918
Կապի և հաղորդակցման միջոցների գծով ծախսեր	6,766	6,747
Վարձակալության գծով ծախսեր	29,704	28,810
Հարկեր, (բացառությամբ շահութահարկի) և տուրքեր	11,189	11,178
Խորհրդատվական և այլ ծառայությունների գծով ծախսեր	11,305	19,517
Անվտանգության ծախսեր	1,338	1,338
Ներկայացուցչական ծախսեր	996	219
Բանկային ծախսեր	4,394	1,596
Գրասենյակային ծախսեր	18,937	15,645
Տույժեր ու տուգանքներ	-	55
Հիմնական միջոցների վաճառքից վնաս	108	-
Հիմնական միջոցների վերագնահատումից զուտ վնաս	-	-
Անդամավճարներ	520	720
Վճարներ Հայաստանի Ավտոապահովագրողների Բյուրոյին	14,568	33,940
Անհատույց տրված ակտիվներ	5,619	362
Այլ ծախսեր	3,525	5,109
Ընդամենը այլ գործառնական և վարչական ծախսեր	**135,773**	**134,206**

30. Շահութահարկի գծով ծախս

Հազար ՀՀ դրամ	2017 մարտի 31	2016 մարտի 31
Ընթացիկ հարկի գծով ծախս	31,851	64,129
Հետաձգված հարկ	12,871	(12,237)
Ընդամենը շահութահարկի գծով ծախս	**44,722**	**51,892**

Հայաստանի Հանրապետությունում շահութահարկի դրույքաչափը կազմում է 20% (2014թ.՝ 20%): ՀՀ հարկային օրենսդրության և ՖՀՄՍ-ի միջև եղած տարբերությունը մի շարք ակտիվների և պարտավորությունների գծով առաջացնում է ժամանակավոր տարբերություններ ֆինանսական հաշվետվությունների կազմման նպատակներով դրանց հաշվեկշռային արժեքների և հարկման բազայի միջև: Հետաձգված շահութահարկի գումարը հաշվարկվում է 20% հիմնական դրույքաչափը կիրառելով:

Ժամանակավոր տարբերությունների գծով հետաձգված հարկի հաշվարկ.

Հազար ՀՀ դրամ	2016 դեկտեմբերի 31	Շահույթում կամ վնասում ճանաչված	Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված	2017 մարտի 31
Այլ պարտավորություններ	26,914	3,314		30,228
Ապահովագրության գծով դեբիտորական պարտքեր	32,917	-	-	32,917
Ապահովագրության գծով կրեդիտորական պարտքեր	1,698	689	-	2,387
Ապագա ժամանակաշրջանի եկամուտներ	27,264	(4,125)	-	23,139
Վարձակալված հիմնական միջոցներում կապիտալ ներդրումներ	1,426	(23)	-	1,403
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	-	-	-	-
Ընդամենը հետաձգված հարկային ակտիվ	**90,219**	**(145)**	**-**	**90,074**
Հիմնական միջոցներ	(26,661)	(2,485)	-	(29,146)
Այլ ակտիվներ	(482)	96	-	(386)
Ապահովագրության գծով դեբիտորական պարտքեր	(4,006)	(18)	-	(4,024)
Պարտավորություններ ֆինանսական հաստատություններին	(3,569)	(826)	-	(4,395)
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	(204)	103	-	(101)
Այլ ապահովագրական պահուստներ	(13,864)	-	-	(13,864)
Հետաձգված ձեռքբերման ծախսեր	(88,460)	(9,596)	-	(98,056)
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	(12,300)	-	(3,078)	(15,378)
Ընդամենը հետաձգված հարկային պարտավորություն	**(149,546)**	**(12,726)**	**(3,078)**	**(165,350)**
Զուտ հետաձգված հարկային պարտավորություն	**(59,327)**	**(12,871)**	**(3,078)**	**(75,276)**

31. Արտահաշվեկշռային հաշիվներ

Հազար ՀՀ դրամ	2017 մարտի 31	2016 դեկտեմբերի 31
Որպես գրավ պահվող անշարժ գույք և այլ հիմնական միջոցներ	32,586	32,586
Գրավադրված ՀՀ պետական արժեթղթեր	769,887	1,545,354
Գրավադրված դրամական միջոցներ	2,361	2,444
Գործառնական վարձակալությամբ օգտագործվող շենքեր	170,379	170,379
Գործառնական վարձակալությամբ օգտագործվող փոխադրամիջոցներ և այլ հիմնական միջոցներ	112,589	94,359
Ստացված երաշխիքներ	5,000	5,000
Ապահովագրության պայմանագրերի գծով ապահովագրական գումարներ	3,863,468,544	3,827,698,460
Վերաապահովագրության պայմանագրերի գծով վերաապահովագրական գումարներ	2,495,669,793	2,541,729,366
Այլ արտահաշվեկշռային հոդվածներ	550,136	555,603
Ընդամենը	**6,360,781,274**	**6,371,833,550**

Խորհրդի անդամներ

1. Տատյանա Կայգորոդովա
2. Սերգեյ Զոտով
3. Իգոր Մալախով
4. Ալեքսանդր Իլյաշենկո
5. Արմեն Պետրոսյան

Ղեկավար անձնակազմ

1. Արևշատ Մելիքսեթյան
2. Իրինա Արությունովա
3. Վարդան Գևորգյան
4. Ալվինա Բալբաբյան

«Ինվեստ պոլիս» ՍՊԸ ուղղակի նշանակալից մասնակից անձի փոխկապակցված անձինք՝

1. Տատյանա Յուրևնա Կայգորոդովա
2. Ալեքսանդր Յուրևիչ Մելեխով
3. Իլյա Միխայլովիչ Վաժենին
4. Ալեքսանդր Վիտալևիչ Իլյաշենկո
5. Իրինա Ալեքսանդրովնա Լյուբիմենկո
6. «ԴՈՄ ԻՆԳՈ II» ՍՊԸ
7. «ՄՄՍՁ» ԲԲԸ
8. «Կրեդիտբանկ» ԲԲԸ
9. «ԻԿՑ «Աուդիտ բեզոպասնոստի»» ԲԲԸ
10. «Ակվամարին» ԲԲԸ

Ինգոսստրախ ԲԲԸ անուղղակի նշանակալից անձի փոխկապակցված անձինք՝

1. Օլեգ Սամուլեովիչ Վիխանսկի
2. Միխայիլ Յուրևիչ Վոլկով
3. Ալեքսանդր Վալերևիչ Գրիգորև
4. Իգոր Սերգեևիչ Յամով
5. Կոնստանտին Բորիսովիչ Սոկոլով
6. Անդրեյ Սերգեևիչ Լարկին
7. Իվան Ալեքսեևիչ Նովիկով
8. Ալլա Վասիլևնա Պոդգորնովա
9. Արագոնա Ջանկարլո
10.Կալլեգարի Ջորջիո
11. Արտյոմ Ստանիսլավովիչ Լեոնտև
12. Վալերի Ալեքսանդրովիչ Խոխլով
13. Սկարոնի Պաոլո
14. Պավել Ալեքսեևիչ Եզուբով
15. Ալեքսեյ Վլադիմիրովիչ Գալախով
16. Իլյա Պետրովիչ Սոլոմատին
17. Իրինա Ստանիսլավովնա Տիխոմիրովնա
18. «Ինգոսստրախ ՕՆԴԴ Վարկային Ապահովագրություն» ՍՊԸ
19. «ՏԻՄ Ասսիստանս» ՍՊԸ
20. «Ստրախովայա կոմպանիա «Ինգոսստրախ-Մ»» ՍՊԸ
21. «Կլինիկա ԼՄՍ» ՍՊԸ
22. «Չրեզվիչայնայա ստրախովայա կոմպանիա» ԲԲԸ
23.«Կիրգիզինստրախ» Ապահովագրական ՓԲԸ
24. «ԻՆԳՈ-Ուզբեկստան» Ապահովագրական ԲԲԸ
25. «Ինգոսստրախ» Ապահովագրական ԲԲԸ
26. «Ինվեստ-Պոլիս» ՍՊԸ
27. «Ստրախովայա կոմպանիա «Ինգոսստրախ-Ժիզն»» ՍՊԸ
28. «Ինգոսստրախ-Ինվեստիցիի» Կառավարող ընկերություն ԲԲԸ

Ղեկավար անձնակազմի հետ փոխկապակցված անձինք

1. Մարիա Մելիքսեթյան
2. Դավիթ Թադևոսյան
3. Արտեմիս Տեր-Սարգսյան
4. «ԱՐԻՆՏԵՐԼԵՎ» ՍՊԸ

Ապահովագրական ընկերության գործադիր տնօրեն՝ **Արևշատ Մելիքսեթյան**

Գլխավոր հաշվապահ՝ **Ալվինա Բալբաբյան**